

رهبران سیاسی و جهادی از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور اعلام حمایت کردند

همزمان با افزایش حملات طالبان و تلاش این گروه برای تصرف شهرهای بزرگ کشور، رییس جمهور اشرف غنی با بزرگان سیاسی و جهادی در ارگ ریاست جمهوری جلسه مشورتی برگزار کرده است.

صفحه ۲

وزیر حج:
عالمی که دشمن را
علیه ملت تقویت می کنند،
سرکوب و زندانی شوند

اطلاعات روز: محمدقاسم حلیمی، وزیر ارشاد، حج و اوقاف کشور می گوید آن تعداد از عالمان دین که نماز جنازه‌ی نیروهای امنیتی و...

صفحه ۲

حملات طالبان بر سه شهر
بزرگ افغانستان عقب زده شد

صفحه ۲

دو رویداد ترافیکی در شاهراه
کابل - جلال آباد ۲۰ کشته
و ۱۸ زخمی بر جای گذاشت

صفحه ۲

فرصت تاریخ برای غنی

صفحه ۶

یادداشت روز

به بسیج‌های مردمی، در سطح محلی صلاحیت رهبری جنگ را بدهید

در روزهایی که طالبان به صورت برق‌آسا، ولسوالی‌ها را یکی پی دیگر تصرف می‌کنند، روحیه عمومی ناگهان سقوط کرد. نیروهای امنیتی، یا با عقب‌نشینی، پاسگاه‌ها و قرارگاه‌ها را اکثراً با تجهیزات برجامانده‌ی نظامی واگذار می‌کردند یا با قرار گرفتن در تنگنا، پس از تسلیم شدن، قلمرو را ترک می‌کردند. سرعت و گستردگی حملات طالبان به حدی بود که گویی نیرویی جلودار جنگ‌جویان این گروه نیست.

در اوج پیروزی‌های طالبان و پیشروی سریع جنگ‌جویان این گروه، موجی از بسیج‌های مردمی در گوشه-گوشه‌ی کشور قد برافراشت. نیروهای مقاومت مردمی در برابر طالبان شکل گرفت و با گذشت هر روز، به صفوف این نیروهای بومی افزوده شد. به پا خاستن نیروهای بسیج مردمی، علاوه بر این‌که به لحاظ نظامی، روحیه و توان جنگی نیروهای امنیتی ملی را برای مقابله با حملات طالبان افزایش می‌داد، مهم‌تر از آن...

۲

گزارش

گزارش تحقیقی: روند تدارکات برنامه مبارزه با کرونا چگونه بوده است؟

اجرائی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا با نواقص قانونی، رعایت‌نشدن مواد طرز‌العامل و رهنمود اجرایی، و حیفومیل بودجه‌ی اختصاص‌یافته برای مبارزه با کرونا به همراه بوده است. «سوءاستفاده از صلاحیت‌های...

روندهای تدارکات برنامه‌های اضطراری مبارزه با همه‌گیری ویروس کرونا در افغانستان و چگونگی مصرف بودجه توسط ادارات دخیل در امر مبارزه با این همه‌گیری با وصف موجودیت طرز‌العامل مصرف بودجه‌ی منظور شده جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا» و «رهنمود

گزارش

پس از ۲۰ سال؛ رونق دوباره‌ی چادری در شهر کابل

با همه‌می آمدآمد طالبان، نه‌تنها حضور زنان چادری‌پوش در شهر کابل گرم‌تر شده، بلکه بهای یک چادری (برقه) در بازارهای پایتخت کشور نیز تا سه‌برابر در مقایسه با سال پار افزایش یافته است...

گزارش

از اختطاف سلسله علی‌خیل چه می‌دانیم؟

حدود دو هفته پیش، در بعدازظهر جمعه، ۲۵ سرطان، سلسله علی‌خیل، دختر نجیب‌الله علی‌خیل، سفیر افغانستان در اسلام‌آباد، ربوده شد. این رویداد واکنش‌های گسترده‌ای را در افغانستان از سیاستمداران تا مردم و حتا گروه طالبان به دنبال داشت. مقامات ارشد پاکستان و از آن جمله نخست‌وزیر عمران خان فوراً اعلام کردند که تحقیقات همه‌جانبه برای بررسی این رویداد را روی دست می‌گیرند.

با پایان یافتن مهلت تعیین‌شده‌ی عمران خان برای پی‌گیری پرونده‌ی اختطاف سلسله علی‌خیل، شیخ رشید احمد، وزیر داخله پاکستان در تاریخ ۲۹ سرطان گفت که خانم علی‌خیل اختطاف نشده است، بلکه حادثه برای «بدنام‌سازی» پاکستان چیده شده است. او توضیح داده است که تحقیق‌کنندگان...

۳

New Semester
July 31, 2021

Join us to Actualize your Academic Dreams!

خانه
موفقیت
The TOEFL HOUSE
Unlock the World with TOEFL

0747 994 244
0745 651 844
0747 918 200

شعبه کوه سگی: گولابی دوخانله، ایستگاه سابقه.
شعبه برجی: ایستگاه مغازه، رویروی جلیلی ستر.
شعبه سلیم کلونی: سزادک چهل متره، جهانبی سلیم کلونی

TOEFL House

ادامه‌یادداشت‌روز

به‌لحاظ سیاسی روایت رسانه‌ای و تبلیغاتی طالبان در جریان این حملات را نیز مخدوش می‌کردند. طالبان ادعا می‌کردند که جنگ‌جویان این گروه، با استقبال مردم محل، تسلیمی نیروهای امنیتی و درخواست گسترده‌ی ملت به قلمرو حکومت پیشروی کرده و اکثراً بدون درگیری و جنگ، این ساحات را تصرف کرده‌اند. به پا خاستن بسیج‌های مردمی، این روایت طالبان را به چالش مواجه کرد. روایتی که اهمیت آن برای طالبان بیش از پیروزی‌های نظامی بود. اطلاعات و گزارش‌هایی که جبهات جنگ مخابره می‌شود، نشان می‌دهد که با گذشت چندین هفته از شکل‌گیری بسیج‌های مردمی، هنوز هم، پالیسی‌های جدی، همه‌جانبه و کافی برای حمایت و تجهیز این نیروها در دستور کار نهادهای امنیتی قرار نگرفته است. هرچند به‌صورت پراکنده حمایت‌هایی صورت گرفته است اما حمایت‌های صورت‌گرفته، کافی، برخاسته از یک پالیسی روشن حکومت در خصوص حمایت از این نیروها و گسترده نبوده است.

علاوه بر مشکلات در عدم حمایت و تجهیز کافی این نیروها، مطرح‌کردن بحث ملیشه و افراد مسلح غیرمسئول از طرف برخی از مقامات حکومت در خصوص این نیروها، به مانند زهری عمل می‌کند که باعث می‌شود انگیزه‌ی این نیروها در دفاع از محلات‌شان در برابر طالبان مخدوش شود. ملیشه‌خواندن نیروهایی که بدون هیچ مسئولیت و امتیازات مالی رسمی، برای حمایت از حکومت دست به سلاح می‌برند، غیرمسئولانه و دسته‌کردن تبر به جان خویش‌شان است.

فارغ از این‌که مشکلات گسترده‌ای در حمایت و تجهیز این نیروها وجود دارد، در خصوص چگونگی تقسیم و توزیع صلاحیت جنگی به این نیروها نیز به‌نظر می‌رسد دست‌کم تاکنون خلاهای جدی وجود دارد. تاکنون، نیروهای بسیج مردمی در هیچ نقطه‌ی کشور، هیچ گونه صلاحیت قابل‌انکایی در رهبری جنگ در محلات‌شان ندارند. در صورتی که این نیروها به‌صورت خودجوش و بدون چشم‌داشت به امتیازات مالی و عملاً به‌عنوان نیروهای رضاکار، حاضر شده‌اند در دفاع از محلات‌شان و نظام جمهوری اسلامی افغانستان تفنگ به دوش بگیرند، اما هیچ صلاحیتی در رهبری جنگ در سطح محلات نداشته باشند، دشوار است که انتظار داشته باشیم، این نیروها بدون داشتن هیچ نقش و صلاحیتی در رهبری جنگ، به مقاومت‌شان ادامه دهند.

حکومت باید در سطح محلی، نیروهای بسیج مردمی را در رهبری جنگ مشارکت داده و بخشی از صلاحیت‌های رهبری جنگ در سطح محلات را به این نیروها واگذار کنند. در برابر سهمی که به این نیروها در رهبری جنگ واگذار می‌شود، به‌صورت خودکار این نیروها مجبورند در برابر صلاحیت‌های واگذار شده، مسئول و پاسخگو باشند.

بدون حمایت و تجهیز کافی از این نیروها، نبود حمایت سیاسی از آن‌ها و غیبت‌شان در تصمیم‌گیری و رهبری جنگ در سطح محلی، نه‌تنها روند بازپس‌گیری قلمروهای از دست‌رفته به پیشرفت قابل توجهی نخواهد رسید که ممکن به‌زودی، شاهد زوال روحیه، انگیزه و صفوف این نیروها در سطح محلات باشیم. چنین اتفاقی در وضعیت کنونی برای نیروهای امنیتی کشور یک چالش و شکست مخرب و تعیین‌کننده خواهد بود.

اطلاعات روز: همزمان با افزایش حملات طالبان و تلاش این گروه برای تصرف شهرهای بزرگ کشور، رییس‌جمهور اشرف غنی با بزرگان سیاسی و جهادی در ارگ ریاست‌جمهوری جلسه‌ی مشورتی برگزار کرده است. در اعلامیه‌ای که در پایان این جلسه‌ی مشورتی از سوی ارگ ریاست‌جمهوری منتشر شده، آمده است که شهادت و ایستادگی نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان در مقابل «تجاوز» و حملات تروریستی و ایستادگی و بسیج ملی مردم افغانستان در این راستا قابل ستایش است.

با این حال، رهبران سیاسی و جهادی افغانستان از دفاع مشروع نیروهای امنیتی و دفاعی و بسیج مردمی در حمایت از این

نیروها قدردانی و اعلام حمایت کرده‌اند. این رهبران سیاسی و جهادی تأکید کرده‌اند که با تمام توان برای بسیج بیشتر مردم برای دفاع از افغانستان تلاش خواهند کرد. در این اعلامیه که دیروز (شنبه، ۹ اسد) منتشر شده، آمده است که قطع جنگ و رسیدن به صلح عادلانه و پایدار اولویت جمهوری اسلامی افغانستان بوده و برای رسیدن به این مرام بلند قربانی‌های زیادی را متقبل شده است.

طبق اعلامیه، تلاش‌های شورای عالی مصالحی ملی و هیأت مذاکره‌کننده‌ی صلح در این راستا قابل قدر است و روند گفت‌وگوهای صلح کماکان دنبال خواهد شد. براساس آنچه که در اعلامیه آمده است، دفاع از مردم و تمامیت ارضی افغانستان، نوامیس

رهبران سیاسی و جهادی از نیروهای امنیتی و دفاعی کشور اعلام حمایت کردند

ماست.

در نشست مشورتی رییس‌جمهور غنی با رهبران سیاسی و جهادی، حامد کرزی، رییس‌جمهور پیشین، صلاح‌الدین ربانی، رییس حزب جمعیت اسلامی افغانستان و گلبدین حکمتیار، رهبر حزب اسلامی حضور نداشته‌اند.

و نهادهای ملی، ارزش‌های مشترک، حقوق زنان و دیگر حقوق و آزادی‌هایی که در قانون اساسی افغانستان تسجیل یافته است، مکلفیت دولت است و دولت افغانستان از این ارزش‌ها در مقابل هر نوع تعرض دفاع می‌کند.

در همین حال، رییس‌جمهور غنی در صفحه‌ی رسمی فیسبوک خود نوشته است که بزرگان مطرح سیاسی، رهبران جهادی، نمایندگان جامعه مدنی، زنان و علمای دین همه یک‌صدا در حضور رهبری سکتورهای امنیتی و دفاعی، حمایت‌شان را از قوای مسلح کشور اعلام کرده‌اند.

آقای غنی نوشته است که همه در زیر چتر جمهوریت بر تأمین صلح تأکید کردند و با یک‌صدا گفتند که «دفاع مشروع حق

وزیر حج:

عالمانی که دشمن را علیه ملت تقویت می‌کنند، سرکوب و زندانی شوند

محمدقاسم حلیمی افزود: «هر آن شیطانی که در جامعه‌ی عالم درآمده‌اند و ایستاد می‌شوند، ما (دولت) پایبند می‌کنیم.» به گفته‌ی او، این علمان دین که معاش از دولت می‌گیرند و تبلیغات برای طالبان می‌کنند، دیگر در دولت جای ندارند.

همچنین آقای حلیمی با اشاره به اظهارات اخیر مجیب‌الرحمان انصاری، خطیب مسجد جامع گازرگاه شهر هرات در مورد بسیج‌های مردمی علیه طالبان در این ولایت، گفت که این عالم دین دیگر نمی‌تواند خطابت کند. او مجیب‌الرحمان انصاری را «فروخته‌شده»، «منافق» و «رذیل» خواند و تأکید کرد: «این جهال (انصاری) که در جامعه‌ی علما نشسته است، ما جواب‌شان را گفتنی استیم. نمی‌مانیم که دیگر جاهلی بخیزد که در منبر علیه ملت ما به شمشیر دشمن دست ببرد.»

وزیر ارشاد، حج و اوقاف همچنین راجع به صحبت‌های او در مورد استقرار طالبان گفت که اکنون هم نظام اسلامی در کشور حاکم است. او افزود که اگر نظام اسلامی حاکم نمی‌بود، مجیب‌الرحمان انصاری هم اجازه نمی‌یافت که خطابت و امامت کند.

اطلاعات روز: محمدقاسم حلیمی، وزیر ارشاد، حج و اوقاف کشور می‌گوید آن تعداد از عالمان دین که نماز جنازه‌ی نیروهای امنیتی و دفاعی را نمی‌خوانند و «دشمن را به ضد ملت» تقویت می‌کنند، باید سرکوب و زندانی شوند.

آقای حلیمی که دیروز (شنبه، ۹ اسد) در یک نشست خبری در کابل صحبت می‌کرد، گفت که این عالمان دین کسانی اند که معاش از دولت می‌گیرند و برای تقویت گروه طالبان کار می‌کنند. همچنین به گفته‌ی او، به‌دنبال سقوط چند ولسوالی، شماری از این عالمان دین در تلاشند تا به طالبان خودشان را نزدیک کنند.

وزیر ارشاد، حج و اوقاف کشور این عالمان دین را «رذیل»، «خبیث» و «ترسو» خواند و تأکید کرد: «هر عالم دین که با دشمن یک جا است، من کارش ندارم؛ [که] اگر توطئه می‌کند، تبلیغ می‌کند، موعظه می‌کند و یا هر کار [دیگری] می‌کند، [اولی] سوگند خورده‌ام که [دیگر] نمی‌مانم.»

او گفت که دیگر در مساجد افغانستان «حرام» است که این عالمان دین امامت و خطابت کنند.

حملات طالبان بر سه شهر بزرگ افغانستان عقب زده شد

گروه طالبان دو روز پیش ادعا کرده بودند که ولسوالی‌های گذره و انجیل ولایت هرات را تصرف کرده‌اند. وزارت‌های دفاع و داخله در آن زمان این ادعا را رد کرده بودند. طالبان همچنین ادعا کرده‌اند که در جریان درگیری‌ها در شهرهای هرات و لشکرگاه بر نظامیان دولتی تلفات وارد کرده‌اند.

تأکید کرده است که حملات طالبان بر شهر قندهار با مقاومت شدید نیروهای امنیتی و دفاعی مواجه شده و شکست خورده است. استانکزی گفته است که پیش‌روی نیروهای امنیتی و دفاعی در شهر قندهار ادامه دارد و به‌زودی این شهر به‌گونه‌ی کامل از وجود طالبان پاکسازی خواهد شد. طبق اظهارات سخنگوی وزارت داخله، طالبان در شهر لشکرگاه ولایت هلمند نیز با شکست جدی روبرو شده و به این گروه تلفات سنگین وارد شده است.

او گفته است: «به‌خاطر مصونیت شهر لشکرگاه کمربندهای امنیتی تقویت شده است.» به گفته‌ی استانکزی، نیروهای امنیتی و دفاعی به مردم اطمینان می‌دهند که به دشمن اجازه‌ی پیش‌روی را نخواهند داد.

شهر هرات در نتیجه‌ی مقاومت نیروهای امنیتی و دفاعی به‌ویژه نیروهای هوایی و قطعه‌ی خاص پولیس، با شکست جدی مواجه شده است.

به گفته‌ی او، در حال حاضر شهر هرات از تهدیدات بلند محفوظ است و تلفات دو شب پیشی طالبان در هرات بیشتر از تلفات این گروه در تمام افغانستان بوده است.

سخنگوی وزارت داخله در مورد ولسوالی‌های انجیل و گذره که در نزدیکی شهر هرات موقعیت دارد، نیز گفته است که بیشترین بخش‌های این دو ولسوالی تحت کنترل نیروهای امنیتی و دفاعی قرار دارد. استانکزی در مورد شهر قندهار، گفته است که تدابیر جدی و توجه خاص امنیتی به‌خاطر شهر قندهار روی‌دست گرفته شده و تمرکز جدی بالای این شهر وجود دارد. او

اطلاعات روز: وزارت داخله‌ی کشور می‌گوید که حملات تهاجمی طالبان به سه شهر بزرگ کشور عقب زده شده است. طالبان دو شب پیش بر شهرهای هرات در غرب و قندهار و لشکرگاه در جنوب افغانستان حمله کرده بودند.

میرویس استانکزی، سخنگوی وزارت داخله دیروز (شنبه، ۹ اسد) گفته است که پیش‌روی نیروهای امنیتی و دفاعی در شهرهای هرات، قندهار و لشکرگاه ادامه دارد.

به گفته‌ی او، طالبان بیشترین تلفات را در جریان شبانه‌روز گذشته در این سه شهر متقبل شده‌اند. او آمار مشخص از تلفات طالبان ارائه نکرده است.

آقای استانکزی گفته است که برنامه‌ی دشمن به‌خاطر فشار بالای شهر و حومه‌های

دو رویداد ترافیکی در شاهراه کابل - جلال‌آباد ۲۰ کشته و ۱۸ زخمی بر جای گذاشت

صبح دیروز شنبه در منطقه‌ی «عزیز خان» ولسوالی قرغه‌ای رخ داده است. این حادثه در پی برخورد یک عراده موتر «تودی» با دو عراده موتر نوع سراچه رخ داده است.

اسدالله دولت‌زی گفت که در این حادثه ۱۲ نفر جان باخته و هشت نفر دیگر شدیداً زخمی شده‌اند. به گفته‌ی او، قربانیان هر دو رویداد به شفاخانه شهر مهترلام و شفاخانه حوزوی ننگرهار منتقل شده‌اند.

او گفت که این حادثات از اثر بی‌احتیاطی رانندگان اتفاق افتاده است.

شاهراه کابل جلال‌آباد که از ولایت لغمان می‌گذرد یکی از شاهراه‌های مرگبار از لحاظ حادثات ترافیکی است. در کنار بی‌احتیاطی رانندگان، کم‌عرض بودن جاده نیز عامل وقوع حادثات ترافیکی دانسته می‌شود.

اطلاعات روز: منابع محلی در ولایت لغمان می‌گویند که در نتیجه‌ی دو حادثه ترافیکی جداگانه در ولسوالی قرغه‌ای این ولایت، دست‌کم ۲۰ نفر جان باخته و ۱۸ نفر دیگر زخمی شده‌اند.

اسدالله دولت‌زی، سخنگوی والی لغمان به روزنامه اطلاعات روز گفت که حادثه‌ی نخست ناوقت دو شب پیش (جمعه، ۸ اسد) در منطقه‌ی «نارنج باغ» ولسوالی قرغه‌ای در مسیر شاهراه کابل - جلال‌آباد رخ داده است.

در این حادثه یک عراده موتر کاستر با یک عراده موتر نوع سراچه برخورد کرده است. آقای دولت‌زی گفت که در این حادثه هشت نفر جان باخته و ده نفر دیگر زخمی شده‌اند. در میان قربانیان، زنان و کودکان نیز شاملند.

همین‌طور، سخنگوی والی لغمان گفت که حادثه‌ی دومی حوالی ساعت ۶:۰۰

دختر سفیر افغانستان در پاکستان، بدون مستند کردن وضعیت او، با طرح کردن پرسش‌های تکراری و بی‌ربط، دختر سفیر را مورد بازجویی غیرمسلکی قرار داده‌اند.

تیم شش نفره‌ی مسئول تحقیق پرونده‌ی خانم علی خیل همچنان تلاش کرده‌اند که با زیر فشار قراردادن قربانی، اصل قضیه‌ی اختطاف و شکنجه‌شدن سلسله را نادرست و آنرا وارونه جلوه دهند.

معلومات نشان می‌دهد که خلاف واقعیت، تیم تحقیق کننده در نتیجه‌ی بررسی‌هایش آورده است که خانم علی خیل روز جمعه (۲۵ سرطان) در گرمای ۴۰ تا ۴۵ درجه‌ای در عین ساعات و زمان در جاهای مختلف حضور داشته و برای پنج ساعت در شهر با سه تاکسی گردش کرده است. چیزی که خانم علی خیل آن را رد کرده و گفته است که برای خرید یک کلیدبند به برادر کوچکش تنها به بازار محلی نزدیک به محل اقامت دیپلمات‌ها رفته و این خرید ده دقیقه زمان برده است.

سلسله علی خیل با داشتن مصونیت دیپلماتیک از منطقه‌ی امن برده شده است. این امر به اختلاف افغانستان و پاکستان افزوده است.

اعزام هیأت از کابل به اسلام‌آباد

وزارت خارجه‌ی کشور ضمن تأکید مجدد بر تسریع روند پی‌گیری حادثه‌ی اختطاف سلسله علی خیل، در اعلامیه‌ای گفته که قرار است در جریان هفته‌ی جاری، هیأت جمهوری اسلامی افغانستان جهت انجام تحقیقات مشترک و شریک‌سازی معلومات در مورد قضیه‌ی اختطاف سلسله علی خیل، به اسلام‌آباد برود.

طبق این اعلامیه، گزارش‌های طبی و سایر مدارک به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که خانم علی خیل در تاریخ ۲۵ سرطان پس از اختطاف، مورد شکنجه و خشونت جسمی و روحی قرار گرفته است.

این وزارت تأکید کرده است که هیچ دلیلی نمی‌تواند وقوع جنایتی را که بنا بر گزارش‌های طبی و مدارک موجود به اثبات رسیده است، توجیه کند.

وزارت خارجه افزوده است که دولت پاکستان مطابق به میثاق‌ها و تعهدات بین‌المللی آن کشور مکلف است امنیت نمایندگی‌های سیاسی و مصونیت کامل دیپلمات‌های افغان و اعضای خانواده‌ی‌شان را تأمین کند.

امن‌ترین مکان

اسلام‌آباد یکی از امن‌ترین شهرهای جهان به‌شمار می‌رود و دیپلمات‌های خارجی در این شهر در امن‌ترین محل (F7-2) اقامت دارند. سفیران و خانواده‌های‌شان به‌شمول دیپلماتان کشورهای اروپایی در این محل شهر بدون محافظان.

آنان حتماً در بازارها، رستوران‌ها، پارک‌ها، محلات ورزشی داخل شهر و اطراف آن بدون محافظ پیاده‌گردی می‌کنند و شماری با بایسکل رفت و آمد دارند. دیپلماتان افغان نیز از این امر مستثنا نیستند.

دیپلمات‌های افغان از گذشته‌ها تا کنون، محافظ نداشتند و نه هم کشور میزبان به این امر تأکید کرده است. مقام‌ها در افغانستان با توجه به این مسأله، اختطاف‌شدن خانم علی خیل را جنایت سازمان‌یافته دانسته و خواهان تحقیقات همه‌جانبه از سوی پاکستان اند.

دیپلماتان ارشد کشور را از پاکستان به کابل فراخواندند. در اعلامیه‌ی وزارت خارجه آمده است که این اقدام تا رفع کامل تهدیدات امنیتی به‌شمول گرفتاری و محاکمه‌ی ربایندگان دختر سفیر افغانستان روی دست گرفته شده است.

وزارت خارجه‌ی افغانستان، همچنین سفیر پاکستان در کابل را احضار کرد و خواستار پی‌گیری و توضیحات در مورد اختطاف و شکنجه‌شدن دختر سفیر افغانستان در پاکستان شد.

افزون به این، امرالله صالح، معاون نخست ریاست‌جمهوری در تویتر خود نوشت که آزار و اذیت سلسله علی خیل، اولین مورد نیست، بلکه آزار و اذیت دیپلمات‌ها در دستور کار دولت پاکستان است. آقای صالح در ادامه نوشته است که دولت پاکستان، دیپلمات‌هایی را که مطابق با سیاست این کشور رفتار نکنند، مورد آزار و اذیت قرار می‌دهد.

عبدالله عبدالله، رئیس شورای عالی مصالحه‌ی ملی افغانستان و حامد کرزی، رئیس‌جمهور پیشین این رویداد را تکان‌دهنده خوانده و به‌شدت نکوهش کرده‌اند.

آقای عبدالله در اعلامیه‌ای گفته است که تأمین امنیت دیپلمات‌ها و خانواده‌های‌شان براساس کنوانسیون‌ها و میثاق‌های بین‌المللی وظیفه‌ی دولت‌های میزبان است و در شرایط دشوار و حساس کنونی، چنین رویدادها به مغشوش‌سازی اذهان عمومی می‌انجامد.

دواخان مینه‌پال، رئیس مرکز اطلاعات و رسانه‌های حکومت افغانستان در تویتر خود طالبان را مسئول این رویداد دانسته است. عبدالسلام ضعیف، عضو پیشین گروه طالبان نیز اختطاف و شکنجه‌شدن دختر سفیر افغانستان در پاکستان را موضوع عزت تمام افغان‌ها دانسته است.

داکتر محمد نعیم، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در دوحه، در تویتری اختطاف «یک دختر افغان» در پاکستان را «اقدامی علیه اسلام و بشریت» خواند و آن را به‌شدت محکوم کرد. آقای نعیم گفت از پاکستان می‌خواهد تلاش‌اش برای دستگیری و مجازات عوامل این رویداد را تسریع کند.

پس از رسانه‌ای‌شدن اختطاف و شکنجه‌شدن سلسله علی خیل در پاکستان و افزایش واکنش‌ها، عمران خان، نخست‌وزیر این کشور به شیخ رشید احمد، وزیر داخله پاکستان ۴۸ ساعت مهلت داده بود که عاملان ربودن سلسله علی خیل را بازداشت کنند.

وزیر داخله‌ی پاکستان به دستور عمران خان، رئیس هیأت تحقیق‌کننده تعیین شد. با پایان یافتن مهلت تعیین‌شده، وزیر داخله پاکستان در تاریخ ۹ سرطان در یک نشست خبری گفت که خانم سلسله علی خیل اختطاف نشده است، بلکه حادثه برای «بدنام‌سازی» پاکستان چیده شده است.

اما محمدحنیف اتمر، وزیر خارجه‌ی کشور در یک تماس تلفنی که با شاه‌محمود قریشی، وزیر خارجه‌ی پاکستان داشت، این اظهارات را نظرهای غیرمسلکی و قضاوت‌های پیش از وقت تحقیقات خواند.

چرا اظهار نظرها غیرمسلکی است؟

معلومات ارائه‌شده از سوی منابع در وزارت خارجه نشان می‌دهد که پولیس و افراد مسئول تحقیق پرونده‌ی سلسله علی خیل،

از اختطاف سلسله علی خیل چه می‌دانیم؟

وضع، به یکی از پارک‌های شهر می‌رود و از آنجا به سکرتر سفیر افغانستان تماس می‌گیرد و برای برگشت به محل اقامت کمک می‌طلبد. براساس معلومات ارائه‌شده از سوی منابع در وزارت خارجه و آزمایش‌های پزشکی سلسله که در کشورهای پاکستان و ترکیه انجام شده، ربایندگان دست و پای سلسله را درحال بی‌هوشی بسته و او را شکنجه کرده‌اند.

آنان بعد از شکنجه، با پاره کردن لباس‌های سلسله، دست و پایش را باز و او را در منطقه‌ی متروکه، مملو از کثافات در میان گل و لای با یک تلفن بدون سیم‌کارت و یک نوت پنجایی کلدار که بالای آن به پشتو نوشته‌اند که «دا خل ستا نوبت» (این بار نوبت تو) که ظاهراً اختطاف به شخص سفیر است، رها می‌کنند. براساس معلومات ارائه‌شده پزشکی، با آن که ربایندگان لباس‌های سلسله را پاره کرده، اما به او تعرض جنسی نکرده‌اند. آزمایش‌ها همچنین نشان می‌دهد که خانم علی خیل هنوز درگیر ترومای بعد از حادثه است و از شوک عصبی و خواب‌های وحشتناک، رنج می‌برد.

واکنش‌ها

بعد از نشر خبر اختطاف و شکنجه‌شدن خانم علی خیل، وزارت خارجه به دستور محمد اشرف غنی، رئیس‌جمهوری کشور، سفیر و

رشته‌های امنیت بین‌الملل در دانشگاه Science Po پاریس و مطالعات جنگ صلح در دانشگاه Freice University آغاز کرد. سلسله با سفیرشدن آقای علی خیل به پاکستان و گسترش کرونا و قرنطین‌شدن شهرها، به دیدار خانواده‌اش به پاکستان آمده بود و تحصیلاتش را به‌صورت غیرحضوری از پاکستان دنبال می‌کرد. قصد برگشت به اروپا را داشت، اما اختطاف‌شدنش، برنامه‌های او و روابط افغانستان و پاکستان را وارد فاز جدید و تنش‌آلود کرد.

«این بار نوبت تو»

حوالی ساعت دو بعدازظهر روز جمعه (۲۵ سرطان)، خانم علی خیل برای خریداری به یک بازار محلی نزدیک به محل اقامت دیپلمات‌ها می‌رود. او بعد از ده دقیقه خرید، سوار تاکسی می‌شود. راننده با توقف در مسیر راه، فردی را به‌عنوان مسافر سوار می‌کند. کاری که سبب اعتراض خانم علی خیل می‌شود. براساس معلومات ارائه‌شده، این اعتراض اما با دشنام و کتک‌کاری فرد تازه‌وارد پاسخ می‌یابد.

مسافر تازه‌وارد با الفاظ رکیک سلسله را دشنام می‌دهد و او را کتک می‌زند. حوالی ساعت شش بعدازظهر، سلسله خودش را با لباس‌های پاره و گل‌آلود، در محل متروکه مملو از گل و لای و کثافات می‌یابد. خانم علی خیل با همان

سکینه امیری

حدود دو هفته پیش، در بعدازظهر جمعه، ۲۵ سرطان، سلسله علی خیل، دختر نجیب‌الله علی خیل، سفیر افغانستان در اسلام‌آباد، ربوده شد. این رویداد واکنش‌های گسترده‌ای را در افغانستان از سیاستمداران تا مردم و حتا گروه طالبان به دنبال داشت. مقامات ارشد پاکستان و از آن جمله نخست‌وزیر عمران خان فوراً اعلام کردند که تحقیقات همه‌جانبه برای بررسی این رویداد را روی دست می‌گیرند.

با پایان یافتن مهلت تعیین‌شده‌ی عمران خان برای پی‌گیری پرونده‌ی اختطاف سلسله علی خیل، شیخ رشید احمد، وزیر داخله پاکستان در تاریخ ۲۹ سرطان گفت که خانم علی خیل اختطاف نشده است، بلکه حادثه برای «بدنام‌سازی» پاکستان چیده شده است. او توضیح داده است که تحقیق‌کنندگان پرونده ۷۰۰ ساعت ویدیوی کمره‌های امنیتی را دیده و ۲۰۰ تاکسی را جست‌وجو کرده‌اند، اما هیچ شواهدی مبنی بر اختطاف را نیافته‌اند.

این اظهارات رشید احمد، تنش دیپلماتیک میان دو کشور را افزایش داده و دو طرف همدیگر را به اظهارنظرهای غیرمسلکی متهم و به کاهش روابط دیپلماتیک با استفاده از فراخواندن مأمورین دیپلماتیک‌شان تهدید کردند.

سلسله علی خیل کیست؟ چگونه ربوده شد؟ واکنش‌ها به اختطاف او چگونه بود؟ آیا اظهارات مقامات پاکستان غیرمسلکی است؟ و آخرین اقدام وزارت خارجه‌ی افغانستان چیست؟ در این گزارش سعی شده با استفاده از معلومات ارائه‌شده توسط منابع آگاه در وزارت خارجه‌ی افغانستان به این پرسش‌ها پاسخ داده شود.

سلسله کیست؟

سلسله علی خیل، دخترنجیب‌الله علی خیل، سفیر افغانستان در اسلام‌آباد است. او آموزش‌های دوران مکتب را در کابل و اتریش به پایان رسانیده و با سیری کردن آزمون سراسری کانکور، به رشته حقوق و علوم سیاسی دانشگاه کابل راه یافت.

سلسله ۲۶ سال سن دارد و قرار بود که تحصیلاتش را در کابل به پایان برساند، اما با سفیر شدن پدرش در هنگری، وارد دانشگاه کاروینوس شد. با ختم دوره‌ی کارشناسی، سلسله تحصیلات کارشناسی ارشد را در

سخن‌های هائف

محمد اشرف غنی، رئیس‌جمهور افغانستان، در کنار منتقدان بسیار محبان سرسختی هم دارد. محبانش او را «غنی بابا» می‌خوانند. روشن است که رئیس‌جمهور نیز از این که «بابا»ی ملت بخوانندش، خشنود است. او خود نسل جوان‌تر مردم افغانستان را «فرزند» خود می‌خواند و اخیراً بانوی اول کشور نیز جایگاه خود را به‌عنوان «مادر» معنوی ملت بیان کرد.

رئیس‌جمهور غنی در دوره‌ی ریاست خود فرصت‌های بسیاری را ضایع کرده است. اما امروز فرصت تاریخی دیگری

برایش فراهم شده تا افغانستان را به مسیر بهتری هدایت کند و نقش خود را در آغاز این قرن به‌عنوان یک رهبر قوی و آینده‌نگر تثبیت کند (و در آن صورت اگر کسانی او را بابا خواندند نیز ملالی نیست).

آن فرصت تازه چیست؟ بعضی کامیابی‌های نظامی طالبان در ماه‌های اخیر بیشتر از

فرصت تاریخ برای غنی

و جنگ‌طلبی طالبان هیچ ابهامی نمانده) همچنان به شیوه‌ی معمول گفتاردرمانی و خیابانی سیاسی متوسل شود و این فرصت بسیج عمومی علیه بازگشت امارت طالبانی را ضایع کند. طالبان در داخل کشور حمایت مردمی خود را از دست داده‌اند و در بیرون از کشور (مخصوصاً در مناطق صوبه سرحد پاکستان) در حال از دست دادن پشتوانه‌های جنگی خود هستند. هیچ وقت زمان برای شکست دادن طالبان این‌قدر مساعد نبوده است. فرصتی تاریخی پیش آمده که افغانستان از شر تروریسم طالبانی رها شود و مرحله‌ی ثابت و توسعه عبور کند که خود رئیس‌جمهور غنی پیوسته از آن سخن می‌گوید. این فرصت از این جهت نیز اهمیت دارد که اردوی ملی افغانستان (با حمایت مردم کشور) مسئولیت جنگیدن با طالبان را برعهده خواهند داشت و نه نیروهای خارجی. مجالی پیش آمده تا افغانستان پس از نیم قرن دوباره خود را «کشور» ببیند. آیا رئیس‌جمهور غنی از این فرصت استفاده خواهد کرد؟

ایستادگی کند این منتقدان از حکومت حمایت خواهند کرد. فرصتی پدید آمده است که در آن کسی این حکومت را حتا به خاطر فسادها و کژرفتاری‌های گذشته‌ی آن مواخذه‌ی اخلاقی نمی‌کند. تمام نگاه‌ها متوجه دفع خطری‌اند که بقای کشور را مورد تهدید قرار داده است.

با توجه به دلسردی جامعه‌ی بین‌المللی نسبت به وضعیت افغانستان، واضح است که از این پس جنگ مردم افغانستان با طالبان یک جنگ «افغانی» خواهد بود. در این جنگ افغانی یک طرف مردم هستند و طرف دیگر یک گروه خشونت‌گر مستظهر به حمایت آی‌اس‌آی که به هیچ یک از قواعد جنگ و نیازهای صلح در دنیای امروزی پایبند نیست. حکومت می‌تواند در کنار مردم بایستد یا به تدریج به طالبان تسلیم شود. اشرف غنی می‌تواند با دیدی روشن، اراده‌ی قاطع و شهامت یک رهبر ملی از افغانستان و مردم افغانستان و آینده‌ی این وطن دفاع کند. از آن سو، می‌تواند (حتا اکنون که در صلح‌ستیزی

هر زمان دیگری مردم افغانستان را نگران بازگشت امارت طالبان کرده است. ستم‌های وحشتناکی که این گروه در مناطق تصرف‌شده‌ی خود بر مردم روا داشته‌اند، برای هیچ کسی تردیدی باقی نگذاشته که طالبان همان نیروی ویرانگر و خونریزی هستند که بودند. کشتن غیرنظامیان، منهدم کردن تاسیسات اقتصادی، وادار کردن زنان و دختران به ازدواج اجباری با جنگجویان طالب و تاکید ورزیدن این گروه بر اجرای کامل سیاست‌های آزموده شده‌ی‌شان در بیست و اندی سال پیش نمونه‌هایی هستند که نشان می‌دهند امارت طالبان چیزی جز دستگاهی برای سرکوب مردم و ویران کردن کشور نخواهد بود. بسیاری از مردم در برابر چنین خطری آمادگی خود برای حمایت از حکومت را اظهار کرده‌اند. حتا منتقدانی که ندهای بسیار شدید بر حکومت‌داری رئیس‌جمهور و تیمش داشتند، امروز به روشنی می‌گویند که اگر اشرف غنی با عزم راسخ در برابر طالبان

تحلیل

گزارش تحقیقی؛

روند تدارکات برنامه مبارزه با کرونا چگونه بوده است؟

الیاس نواندیش

روندهای تدارکات برنامه‌های اضطراری مبارزه با همه‌گیری ویروس کرونا در افغانستان و چگونگی مصرف بودجه توسط ادارات دخیل در امر مبارزه با این همه‌گیری با وصف موجودیت طرز‌العمل مصرف بودجه‌ی منظور شده جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا و «رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا» با نواقص قانونی، رعایت‌نشدن مواد طرز‌العمل و رهنمود اجرایی، و حیف‌ومیل بودجه‌ی اختصاص‌یافته برای مبارزه با کرونا به همراه بوده است.

«سوءاستفاده از صلاحیت‌های وظیفوی توسط مقامات محلی یا آمران اعطا»، «طی مراحل روند تدارکات قراردادهای برخلاف قانون، طرز‌العمل و لوايح نافذه»، «خریداری‌های غیرمرتبط که به برنامه مبارزه با کرونا ارتباط نداشته است»، «عدم میکانیزم اصولی نظارتی توسط اداره‌ی تدارکات» و «تفاوت در نرخ اجناس، داروها و سایر خریداری‌های ادارات از بودجه اختصاص یافته برای مبارزه با همه‌گیری کرونا» از جمله‌ی مشکلات و نواقص برجسته در روند تدارکات کرونا است.

مقابله با وضعیت اضطراری با تهیهی طرز‌العمل و رهنمود

به‌دنبال شیوع ویروس کرونا در افغانستان و ثبت اولین بیمار مبتلا به آن در ماه حوت ۱۳۹۸، حکومت افغانستان تدابیر لازم برای جلوگیری از گسترش ویروس کرونا در کشور و نیز مهار آن را روی دست گرفت. یکی از اقدامات اساسی حکومت افغانستان برای مقابله با شیوع این همه‌گیری، تهیه طرز‌العمل و رهنمود اجرایی ویژه برای پیشبرد امور تدارکاتی برنامه‌ی اضطراری مبارزه با شیوع ویروس کرونا بود. «طرز‌العمل مصرف بودجه‌ی منظور شده جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹)» و «رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹) در کشور» از سوی اداره تدارکات ملی، وزارت مالیه و اداره مستقل ارگان‌های محلی تهیه شد تا ادارات مسئول و دخیل در امر مبارزه با ویروس کرونا بتوانند بودجه‌ی اختصاص‌یافته برای مقابله با همه‌گیری کرونا را بهتر مدیریت کنند. افزون بر این، هدف از ایجاد این طرز‌العمل و رهنمود، «ایجاد سهولت و تسریع در پروسه‌های تدارک وسایل، لوازم، اجناس، ادویه و دیگر ضروریات به‌منظور مقابله با شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹) در کشور» عنوان گردیده است.

از آن‌جایی که برای مهار همه‌گیری کرونا در جهان و افغانستان به اقدامات ویژه و فوری نیاز بود، قوانین، طرز‌العمل‌ها و لوايح تدارکاتی که برای حالت‌های عادی تهیه و ترتیب شده است، پاسخ‌گوی شرایط اضطراری موجود در کشور نبود. برای پاسخ‌گویی به این شرایط و رسیدگی مؤثر و بهتر امور مربوط به برنامه‌های مقابله با کرونا، حکومت و ادارات مسئول سازوکارهای حقوقی ویژه‌ای را ترتیب دادند. طرز‌العمل و رهنمود ترتیب‌شده به مسئولان ادارات و یا آمران اعطای ادارات صلاحیت داده است تا برای رفع نیازمندی‌های ادارات ذی‌ربط و تطبیق فوری برنامه‌های مقابله با ویروس کرونا، با استفاده از مفاد این اسناد حقوقی به‌گونه‌ی سریع اقدام کنند.

«طرز‌العمل مصرف بودجه‌ی منظور شده جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹)» از سوی اداره مستقل ارگان‌های محلی و وزارت مالیه افغانستان تهیه شده است. این طرز‌العمل ۱۱ ماده‌ای براساس «هدایت مقام عالی ریاست‌جمهوری در امر مبارزه و مهارسازی انتشار ویروس کرونا، به‌منظور مدیریت بهتر مصارف و حساب‌دهی آن در

سطح کشور» ترتیب شده است. ماده‌ی دوم این طرز‌العمل (۱- مؤثریت و مئمریت در مصرف بودجه‌ی منظور شده‌ی جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹) در کشور، ۲- شفافیت، حساب‌دهی و پاسخ‌گویی در مصرف بودجه‌ی منظور شده، ۳- تنظیم هرچه بهتر امور مالی و حسابی تخصیص منظور شده و ۴- حصول اطمینان از مصرف بودجه‌ی منظور شده به‌گونه‌ی شمر و مؤثر» را به‌حیث اهداف طرز‌العمل فوق‌الذکر تعریف کرده است.

ساحه‌ی مصرف و استفاده بودجه‌ی اختصاص‌یافته برای مبارزه با کرونا براساس این طرز‌العمل، «تدارک ادویه‌جات، سامان‌الات طبی، اجناس و ابزار مخصوص مبارزه با ویروس کرونا، مصارف اعلاات و اشتهاات به‌منظور وقایه و جلوگیری از ویروس کرونا، به کرایه‌گیری اماکن جهت قرنطین و یا معالجه‌ی مبتلایان به ویروس کرونا، کمک به افراد و خانواده‌های بی‌بضاعت که در قرنطین قرار دارند، اجرای مدد معاش یا امتیاز مادی جهت تشویق داکتران و افرادی که در مبارزه با شیوع ویروس در خط مقدم قرار دارند، و استفاده در سایر موارد ضروری و جدی که در این طرز‌العمل به آن‌ها اشاره نشده و به تأیید کتبی کمیته‌ی نظارت به مصرف رسیده باشد» تعریف شده است.

علاوه بر این طرز‌العمل، کمیسیون تدارکات ملی در ماه حمل ۱۳۹۹ «رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹) در کشور» را منظور کرد. همزمان با منظوری این رهنمود، کمیسیون به آمرین اعطا صلاحیت مصرف ۱۰ میلیون افغانی را نیز منظور کرد. هدف از تهیه‌ی این رهنمود، ایجاد سهولت و تسریع در روندهای تدارک وسایل، لوازم، اجناس، دارو و دیگر ضروریات لازم برای مقابله با ویروس کرونا گفته شده است.

براساس طرز‌العمل و رهنمود موجود، ادارات و آمرین اعطا صلاحیت داشتند با استفاده از مواد مندرج این اسناد حقوقی، روندهای تدارکاتی را طی مراحل کنند. با استفاده از این طرز‌العمل و رهنمود و برخلاف حالات عادی که در قانون تدارکات، طرز‌العمل‌ها و لوايح موجود تعریف شده است، آمران اعطای ادارات، والی‌ها و رییس عمومی اداره تدارکات ملی صلاحیت طی مراحل، منظوری و عقد قرارداد و اکمالات «به موقع از هر طریق و شیوه‌ی تدارکاتی بنابر لزوم دید آمر اعطا را در حیطه‌ی بودجه دست‌داشته بدون درنظرداشت قیمت مجموعی قرارداد دارند.»

احمدرامین ایاز، سخن‌گوی اداره تدارکات ملی به روزنامه اطلاعات روز می‌گوید که این رهنمود به منظور تدارک نیازمندی‌های مورد ضرورت برای ادارات تذکر رفته در رهنمود متذکره در راستای مقابله با شیوع ویروس کرونا و اقدامات جهت تداوی مصاب‌شدگان الارفع خطر شیوع ویروس مذکور ترتیب گردیده است. او گفت: «همچنین در ترتیب این رهنمود از تجارب و اسناد نهادهای بین‌المللی پیرامون مبارزه با حالات اضطراری، قانون و طرز‌العمل تدارکات و در مشوره با ادارات ذی‌دخل استفاده گردیده است. ادارات مختلف تا الحال ۵۲ قرارداد را به ارزش ۸.۸ میلیارد افغانی با نظرداشت رهنمود متذکره طی مراحل و عقد نموده است.»

هرچند نهادهای ناظر بر روندهای تدارکاتی و اداره تدارکات ملی افغانستان می‌گویند تهیه و ترتیب این اسناد حقوقی در شرایط اضطراری توانست حکومت و ادارات مسئول را در امر مبارزه با ویروس کرونا کمک کرده و چالش‌های موجود در امور تدارکاتی را مرفوع سازد. اما بررسی‌های روزنامه اطلاعات روز نشان می‌دهد که در روند تدارکات امور مربوط به برنامه مبارزه با همه‌گیری ویروس

کرونا چالش‌ها، نقض قانون، طرز‌العمل‌ها و لوايح، و سوءاستفاده‌ی مقامات و مسئولان ادارات دخیل در روندهای تدارکاتی از بودجه‌ی اختصاصی وجود داشته است.

در این گزارش به‌صورت نمونه چهار مورد مشخص در خصوص روند تدارکاتی برنامه‌های اختصاصی مبارزه با ویروس کرونا در ولایت‌های بلخ، هرات، کابل و میدان وردک بررسی شده است. مرور اسناد اداره‌ی عالی تفتیش، دادستانی کل و اداره امور ریاست‌جمهوری افغانستان نشان می‌دهد که در این ولایات روندهای تدارکاتی امور مربوط به برنامه‌های اضطراری مقابله با ویروس کرونا با نقض قانون، طرز‌العمل و حیف‌ومیل بودجه‌ی اختصاص‌یافته به همراه است.

توزیع نان خشک در کابل: روندی که به دولت ضرر وارد کرده است

به‌دنبال وضع قرنطین در افغانستان و اعمال محدودیت‌ها برای مهار همه‌گیری ویروس کرونا در کشور، در ده ثور ۱۳۹۹ شهرداری کابل روند توزیع نان خشک برای نیازمندان را در شهر کابل شروع کرد. این برنامه بخشی از طرح حکومت برای حمایت از شهروندان آسیب‌پذیر بود که براساس آن شهرداری کابل از طریق نانوايي‌ها روزانه به خانواده‌های بی‌بضاعت نان خشک رایگان توزیع می‌کرد. شهرداری کابل چهل روز به باشندگان نیازمند شهر کابل نان خشک توزیع کرد. به‌دنبال توقف روند توزیع نان خشک در کابل، چند ماه بعد گزارش‌هایی منتشر شد که ادعا می‌کرد میلیون‌ها افغانی از بودجه‌ی اختصاص یافته برای توزیع نان خشک در کابل اختلاس شده است. یک گزارش تحقیقی روزنامه هشت صبح که در ماه سرطان ۱۳۹۹ منتشر شد، ادعا کرد که بیش از ۸۰۰ میلیون افغانی از پول اختصاص یافته برای توزیع نان خشک در کابل از سوی مسئولان شهرداری کابل، اتحادیه مواد ارتزاقی و خبازان شهر کابل زیرنام دست‌مزد حیف‌ومیل شده است.

علاوه بر این نهادهای دولتی نیز مدعی بودند که در برنامه‌ی توزیع نان خشک در کابل فساد وجود داشته است. اداره ملی احصاییه در ماه اسد ۱۳۹۹ به رسانه‌ها گفته بود که بررسی‌های این اداره از چگونگی توزیع نان خشک در شهر کابل نشان می‌دهد که در این روند فساد وجود داشته و خانواده‌های خیالی به‌عنوان مستحق دریافت نان خشک ثبت و شناسایی شده‌اند.

یک سال بعد از نشر این گزارش‌ها، شهرداری کابل حیف‌ومیل بودجه اختصاص یافته برای توزیع نان خشک را به‌نحوی رد کرد و در جوابیه‌ای که براساس فیصله کمیسیون بررسی شکایات و تخلفات رسانه‌ای در روزنامه هشت صبح نشر شد، گفت محاسبه گزارش این روزنامه «بی‌بنیاد بوده است.» اما بررسی‌های ادارات دولتی، از جمله اداره عالی تفتیش نشان می‌دهد که روند توزیع نان خشک در شهر کابل از سوی شهرداری با مشکلات و نواقصی به همراه بوده است و براساس اسناد این اداره، «عدم اقتصادی بودن» برنامه‌ی توزیع نان خشک در کابل حدود ۱۵۳ میلیون افغانی به دولت افغانستان ضرر وارد کرده است.

«گزارش نتایج بازرسی اسناد مصرف در امر مبارزه با ویروس کرونا و توزیع نان خشک به شهروندان در شاروالی کابل» که توسط معاونیت تفتیش در امور مالی و تفتیش رعایت اسناد تقنینی اداره عالی تفتیش در ماه‌های سرطان و اسد ۱۳۹۹ انجام شده است، نشان می‌دهد که برنامه‌ی توزیع نان خشک در کابل مشکلات زیادی داشته و علاوه بر اقتصادی نبودن آن، شفافیت در آن نیز وجود نداشته است.

محمدنعیم حقم‌ل، رییس اداره عالی تفتیش طی مکتوب شماره ۳۱۷/۲۹۷۱ مورخ ۱۳۹۹/۸/۳ این گزارش را به اداره امور ریاست‌جمهوری ارسال کرده است. در این گزارش آمده است که وزارت مالیه ۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون افغانی را جهت تهیه ۱۷۴ هزار تن آرد برای طبخ نان برای شش ماه جهت توزیع نان خشک در شهر کابل تخصیص داده بود.

براساس گزارش اداره عالی تفتیش، از تاریخ ۱۰ ثور ۱۳۹۹ (زمان شروع توزیع نان خشک در کابل) الا ۱۸ جوزای ۱۳۹۹ مقدار «۳۰۵۶۲،۷۵» تن آرد برای ۱۶۱۰ خبازی از سوی اتحادیه علاقان توزیع و تعداد ۱۱۷ میلیون و ۶۵۳ هزار و ۵۳۰ قرض نان برای ۳۱۱ هزار و ۲۳۰ فامیل مستحق از سوی خبازی‌ها در ۲۲ ناحیه شهر کابل طبخ و توزیع شده است.

در بخشی از این گزارش آمده است: «معلوماتی که از جانب ریاست مالی و اداری شاروالی کابل در رابطه به تادیه پولی به جانب اتحادیه علاقان و مصارف ترمیماتی ارائه گردیده است، مبلغ ۳۳ میلیون و ۹۴۵ هزار و ۲۶۸ افغانی به‌منظور امور ترمیماتی شاروالی کابل و مبلغ ۱ میلیارد و ۲۴۰ میلیون و ۵۰۵ هزار و ۴۰۰ افغانی غرض توزیع نان خشک از جانب وزارت مالیه تخصیص داده شده که نظر به جدول ارائه‌شده ریاست مالی و اداری از مجموع مبلغ اختصاص داده شده غرض تهیه نان خشک، مبلغ ۸۴۷ میلیون و ۴۵۹ هزار و ۹۹ افغانی درک قیمت مقدار «۲۰۶۵۳،۳۰» تن آرد به‌جانب اتحادیه علاقان تادیه شده است.»

اداره عالی تفتیش گفته است که با وصف «محدودیت‌های ناشی از قرنطین، محدودیت‌های زمان و وسعت ساحه توزیع نان خشک، عدم موجودیت اسناد روند در مرکز شهرداری کابل و عدم همکاری به موقع مسئولان در ارائه اسناد و پاسخ‌ها» روند توزیع نان خشک را به رویت اسناد موجود در مرکز شهردای و اسناد شماری از نواحی «به‌طور قیدی از مجموع ۲۲ ناحیه با درنظرداشت سه اصل تفتیش عملکرد (مؤثریت، مفدیت و اقتصادی) بررسی کرده است.

براساس بررسی‌های این اداره، یک قرض نان خشک از سوی شهرداری کابل بلندتر از قیمت یک قرص نان در بازار به نیازمندان توزیع شده است. در بازار قیمت یک قرص نان ۱۸۰ گرامه ۱۰ افغانی است اما یک قرص نان ۱۷۰ گرامه

از سوی شهرداری کابل به قیمت ۱۰۶۸ افغانی توزیع شده است.

براساس حکم جز (۱) بند (۲) ماده (۶) قرارداد میان شهرداری کابل و صف خبازان، خبازان مکلف گردیده بودند تا ۱۹۲ قرص نان را به وزن ۱۷۰ گرم از یک بوری آرد ۵۰ کیلویی برای فامیل‌های مستحق در کابل طبخ و توزیع نمایند. براساس محاسبه اداره عالی تفتیش، این مقدار نان ۳۲،۶۴۰ کیلوگرام آرد می‌شود و ۱۷،۳۶۰ کیلوگرام آرد باقی مانده از یک بوری در مصارف پخت‌وپز خباز محاسبه گردیده و «قیمت یک قرص نان به وزن ۱۷۰ گرم با درنظرداشت مصارف خباز، به مبلغ ۱۰۶۸ افغانی تمام شده است.»

اداره عالی تفتیش در گزارش خود گفته است: «هرگاه دولت یک قرص نان را در وزن ۱۸۰ گرم برای مستحقین توزیع می‌نمود، قیمت یک قرص نان وزن ۱۸۰ گرم برای دولت هر قرص نان مبلغ ۱۱،۳۰ افغانی تمام می‌شود که در مجموع تعداد ۱۱۷،۶۵۳،۵۳۰ قرص نان توزیع شده برای فامیل‌های مستحق، جمعا مبلغ (۱۵۲،۹۴۹،۵۸۹) یک‌صد و پنجاه و دو میلیون و نه صد و چهل و نه هزار و پنج‌صد و هشتاد و نه افغانی به دولت ضرر وارد شده است، از این‌رو واضع است که توزیع نان خشک به وزن ۱۷۰ گرم برای دولت غیراقتصادی تمام شده است.» اداره عالی تفتیش در بررسی‌هایش قیمت آرد در بازار کابل را نیز بررسی کرده است. این اداره گفته است که به رویت بل‌های به‌دست‌آمده در ماه ثور سال ۱۳۹۹، حد اوسط قیمت یک بوری آرد قزاقی در کابل در دوره‌ی قرنطین مبلغ ۱۸۹۰ افغانی بوده است درحالی یک بوری آرد قزاقی اول مطابق شرایط قرارداد «با درنظرداشت حداوسط قیمت‌ها در طی ۴۰ روز به نرخ بندر حیرتان و افزودی قیمت انتقالات و ۸ فیصد مفاد به اتحادیه علاقان برای دولت به مبلغ ۲۰۹۵ افغانی تمام شده است.»

یکی دیگر از یافته‌های اداره عالی تفتیش از روند بررسی توزیع نان خشک در شهر کابل «عدم مفیدیت پروسه توزیع نان در شهر کابل است. این اداره گفته است که هدف از توزیع نان خشک از سوی دولت، دست‌گیری آن‌عه خانواده‌هایی بود که در نتیجه‌ی اعمال قرنطین نمی‌توانستند تأمین معیشت کنند. اما بررسی اسناد در شش ناحیه شهر کابل نشان داده است که آن‌چه را دولت توقع داشت، «عملی نشده به‌دلیل این‌که فورم که با مشخصات معین برای تشخیص مستحق واقعی که شامل اسم، ولد، دلیل مستحق بودن، تعداد اعضای فامیل، ناحیه، گذر و شماره تماس طرح و ترتیب شده است، کاملاً تطبیق نگردیده.»

به‌صورت نمونه تفتیش دریافتی در یافته است که بیش از ۵۰ درصد شماره‌های لیست‌های توزیع نان خشک در ناحیه ۱۵ درج نشده و هیأت این اداره نتوانسته با کسانی که به‌حیث مستحق انتخاب شده، تماس بگیرد. در گزارش تفتیش آمده است که «نماینده‌های مربوطه با بهانه‌های مختلف که گویا در خانه نیستند، طرف اطراف سفر کرده‌اند و یا هم فاصله دور است، خواستند تا از مصاحبه با مستحقین به شکلی از اشکال جلوگیری نمایند.»

اداره عالی تفتیش گفته است که مشکلات موجود در نتیجه عدم نظارت لازم توسط

دارو و روغن‌ها در مجموع ۱ میلیون و ۲۸۲ هزار و ۶۰۰ افغانی بوده است. مجموع مصارف بخش بودجه انکشافی مقام این ولایت تا همین تاریخ از بابت خریداری مواد غذایی، اجناس و وسایل طبی، پول امتیازی برای تشویق علما و پول امتیازی برای تشویق داکتران و کارمندان صحتی ۱۶ میلیون و ۸۹۹ هزار و ۸۹۰ افغانی بوده است.

یافته‌های اداره عالی تفتیش نشان می‌دهد که در روندهای تدارکاتی برنامه مبارزه با ویروس کرونا در ولایت میدان وردک نواقص قانونی و تفاوت در قیمت‌های شامل قرارداد وجود داشته است. مقام ولایت میدان وردک دو قرارداد را زیرنام «استعجالیت موضوع» با استفاده از روش تدارکاتی منبع واحد طی مراحل و عقد کرده است. قرارداد شماره ۰۰۲ برای خریداری وسایل طبی با شرکت ساختمانی و خدمات لوژستیکی احمد شاکر احمدزی به ارزش ۹ میلیون و ۸۸۲ هزار و ۸۹۰ افغانی و قرارداد شماره ۰۰۱ برای خریداری مواد غذایی با شرکت لوژستیکی گریب میلاد به ارزش ۵ میلیون و ۸۵۰ هزار افغانی عقد شده است.

اداره عالی تفتیش در بخش مشاهده گزارش خود در مورد این دو قرارداد نوشته است: «در پروسه‌های تدارکاتی به‌شمول استفاده از روش منبع واحد، ارزیابی تدارکاتی به‌شمول استفاده از روش برای تشخیص منبع معتبر و توانا می‌باشد ولی در پروسه‌های تدارکاتی فوق‌الذکر اصلاً شرایط تخنیک‌مانند تجربه مشابه، توانمندی مالی و حجم معاملات مالی در نظر گرفته نشده است و در راپور ارزیابی تحریر گردیده که به شرایط متذکره نیاز نیست.»

این اقدام مقام ولایت میدان وردک برخلاف مفاد ماده پنجم رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹) در کشور است. جز ۴ بند الف ماده ۵ این رهنمود «تشخیص و شناسایی منبع (داوطلب) که توانایی اكمال و انجام تدارکات مربوطه را داشته باشد» شرط طی مراحل تدارکات از روش منبع واحد قرار داده است.

اداره عالی تفتیش در این خصوص سفارش کرده است که قراردادهای متذکره چون بدون در نظر داشت شرایط تخنیک‌ارزیابی با استفاده از شیوه منبع واحد طی مراحل و عقد شده است، خلاف روند تدارکات است و «بناً مسئولین مربوطه بر طبق قوانین و مقررات مربوط مورد تادیب قرار گیرند.»

اداره بازرسی نیز در خصوص چگونگی مصرف بودجه اختصاصی مبارزه با کرونا در میدان وردک تحقیق کرده است. این اداره نتایج تحقیق خود در مورد دو قرارداد یاد شده و چند مورد دیگر را به دادستانی کل فرستاده است. براساس یافته‌های این اداره، در خریداری ۱۱ قلم وسایل و تجهیزات طبی به ارزش ۹ میلیون و ۸۸۲ هزار و ۸۹۰ افغانی تفاوت فاحش نرخ وجود داشته است. در خریداری ۷ قلم مواد خوراکی شامل آرد، روغن، برنج و ... به ارزش ۵ میلیون و ۸۵۰ هزار افغانی نیز تفاوت نرخ وجود داشته است. این تفاوت نرخ در قرارداد خریداری مواد خوراکی، ۹۵۰ هزار و ۵۳۵ افغانی و در قرارداد خریداری ۹ قلم تجهیزات طبی، ۳۱۵ هزار و ۶۹۰ افغانی بوده است.

در گزارش دادستانی کل به ریاست جمهوری و دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری آمده است که یک هیأت موظف یافته‌های اداره بازرسی را تحقیق کرده است. براساس اسناد و مدارک به‌دست آمده، اتهام‌نامه و صورت دعوای دوسیه مذکور را به دادگاه ابتدایی رسیدگی به جرایم سنگین فساد اداری مرکز عدلی و قضایی ارسال کرده است.

دادستانی کل دریافته است که در طی مراحل روند تدارکات قراردادهای متذکره، هیأت خریداری، ارزیابی و کمیته نظارت عملاً حضور نداشته و بعداً براساس «سفارش و فشار مسئولین ولایت میدان وردک امضای‌شان در اسناد اخذ گردیده است.» در بخشی از گزارش دادستانی کل آمده است: «مکتوب شماره ۶۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۶ ریاست دفتر مقام ولایت میدان وردک، هیأت منجانب مراجع ذی‌ربط مطالبه گردیده درحالی که طی مراحل خریداری‌ها به تاریخ‌های ۲۳ و ۱۳۹۹/۱۱/۲۴ قبلاً صورت گرفته و مطالبه نماینده‌های ادارات فقط به‌خاطر روپوشی به اجراء غیرقانونی و جلودادن قانونی بودن اجراء خویش بوده.» دادستانی کل در خصوص رسیدگی به این دو پرونده، ...

عامه حالت اضطرار»، «اعمار شفاخانه یک صد بستر مبارزه با کرونا واقع گازرگاه به شکل غیرمعیاری» و «اعطای قرارداد از منبع واحد بدون توجه به تجربه مشابه و حجم معاملات سالانه» از دیگر موارد برجسته نقض قانون و طرزالعمل‌های تدارکات در خصوص روندهای تدارکات در ولایت هرات در گزارش اداره عالی تفتیش ذکر شده است.

یک نسخه‌ای از گزارش دادستانی کل افغانستان که به ریاست جمهوری و معاونت دوم ریاست جمهوری ارسال شده است، نیز نشان می‌دهد که دادستانی کل در خصوص پرونده‌های ارسالی از سوی اداره عالی بازرسی و اداره عالی تفتیش در مورد چند ولایت، از جمله ولایت هرات تحقیق کرده است. این اداره در مکتوب شماره ۲۵۸۲/۳۱۰۵ مورخ ۱۳۹۹/۹/۱۷ گزارش اجراءات خود در رابطه به چگونگی مصرف بودجه کرونا در هشت ولایت را به معاونت دوم ریاست جمهوری ارسال کرده است.

در این گزارش که اطلاعات روز به آن دست یافته، آمده است که مسئولان ولایت هرات برای خریداری یک پایه دستگاه سی‌تی‌اسکن با شرکت آسیا فارما قراردادی به ارزش ۳۰ میلیون و ۸۰۰ هزار افغانی عقد کرده‌اند. اما براساس تحقیقات انجام شده، ارزش واقعی این دستگاه ۱۷ میلیون و ۹۴۳ هزار و ۹۱۷ افغانی بوده است. در این گزارش آمده است: «مسئولین فوق‌الذکر بعد از گذشت ۷ یوم از انعقاد و قبل از تهیه سی‌تی‌اسکن از جانب قراردادی و تسلیمی آن به جانب مقام ولایت طور خیالی سی‌تی‌اسکن ۳۲ سلایس توسط مسئولین آن ولایت تشریح، معاینه و تسلیم شده‌اند و فوراً (۷) آنرا قبل از تسلیمی حقیقی جنس به‌شمول والی فعلی (والی پیشین هرات در سال ۱۳۹۹) و رییس صحت عامه آن ولایت امضا و طی مراحل نموده‌اند.»

براساس تحقیقات دادستانی کل، برای خریداری شش قلم تجهیزات طبی در ولایت هرات قراردادی با شرکت السید افغان به ارزش ۳۰ میلیون افغانی عقد شده است اما ارزش واقعی اجناس مذکور در تاریخ عقد قرارداد براساس معلومات اتحادیه دوا فروشان، ۲۲ میلیون و ۳۸۹ هزار و ۳۶۰ افغانی بوده است. تفاوت میان قیمت قرارداد و قیمت واقعی تجهیزات براساس نرخ همان زمان، ۷ میلیون و ۶۱۰ هزار و ۴۶۰ افغانی است.

در گزارش دادستانی کل آمده است: «در قبال دو قرارداد فوق‌الذکر به تعداد ۲۱ تن مسئولین آن ولایت به‌شمول والی برحال ولایت هرات (والی پیشین هرات زیرا والی برحال این ولایت به تازگی مقرر شده است. با توجه به متن گزارش دادستانی، والی برحال در سال ۱۳۹۹ فرد دیگر بوده است) کسب الزامیت نموده و در مورد شان اتهام‌نامه و صورت دعوا ترتیب گردیده است.»

دادستانی کل گفته است که اوراق قضیه اختلاس و سوءاستفاده از صلاحیت وظيفوی به اتهام ۲۱ نفر به دادگاه ابتدایی رسیدگی به جرایم سنگین فساد اداری ارسال شده و برای افراد متهم، «بر وفق صراحت مواد ۳۸۸، ۳۹، ۵۷، ۷۳ و ۷۵ کود جزا مطالبه مجازات صورت گرفته» است.

جمشید رسولی، سخن‌گوی دادستانی کل افغانستان به روزنامه اطلاعات روز گفته است که دادگاه ابتدایی رسیدگی به جرایم سنگین فساد اداری دوسیه متذکره را دوباره «ذریعه صادره ۸۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۹ نسبت اخذ مجدد نظریه اهل خبره» به دادستانی ارسال کرده است. او گفت: «نظریه اهل خبره از وزارت صحت عامه مواصلت ورزیده کار روی تحلیل قرار محکمه جریان دارد. عنقریب قرار محکمه تحلیل دوباره غرض طی مراحل قانونی به سارنوالی ابتداییه ارسال گردیده است. اخیراً وکیل مدافع متهمین طی عریضه خویش خواهان اخذ نظریه اهل خبره در مورد شش قلم تجهیزات طبی شامل قضیه شده که موضوع دوباره طی قرار غرض اخذ نظریه اهل خبره به وزارت محترم صحت عامه ارسال گردیده است.»

روند تدارکات در ولایت میدان وردک: نقض قانون و امضای اجباری

براساس یافته‌های اداره عالی تفتیش، مجموع مصارف بخش بودجه عادی ریاست صحت عامه ولایت میدان وردک از زمان شیوع ویروس کرونا تا ۱۳۹۹/۴/۴ برای خریداری

نقض کرده‌اند.

بررسی‌های روزنامه اطلاعات روز نشان می‌دهد که در آغاز اداره عالی بازرسی روند تدارکات در ولایت هرات را بررسی نموده و یافته‌های خود را با نهادهای عدلی و قضایی شریک کرده است. اداره عالی بازرسی در یک مورد ۱۱ نفر از مسئولان محلی ولایت هرات را به‌حیث مظنون به دادستانی کل معرفی کرده است. اداره عالی بازرسی مدعی است که در «خریداری شش قلم تجهیزات طبی به ارزش ۳۰ میلیون افغانی»، «خریداری یک پایه دستگاه سی‌تی‌اسکن به ارزش ۳۰ میلیون و ۸۰۰ هزار افغانی» و «خریداری‌های غیرمرتبط و غیرضروری به ارزش ۲ میلیون و ۷۶۹ هزار و ۴۰ افغانی» از بودجه اختصاصی مبارزه با ویروس کرونا، قانون و طرزالعمل تدارکات نقض شده است.

علاوه بر این اداره عالی تفتیش نیز چگونگی مصارف بخش کرونا در چهار ولایت (هرات، میدان وردک، تخار و نورستان) را بررسی کرده و در خصوص ولایت هرات دریافته است که مقامات محلی در روندهای تدارکاتی قوانین نافذ را نقض کرده‌اند. اعطای قرارداد با استفاده از روش منبع واحد بدون در نظر داشت شرایط تخنیک‌ارزیابی‌ها، پرداخت معاش خلاف طرح امتیازات کارمندان صحتی موظف در بخش مبارزه با ویروس کرونا و اكمال تجهیزات طبی خلاف مشخصات تخنیک‌ارزیابی از سوی قراردادیان از جمله موارد نقض قانون است که در گزارش اداره عالی تفتیش به‌صورت برجسته دیده می‌شود.

یک نسخه‌ای از این گزارش که با روزنامه اطلاعات روز شریک شده است، نشان می‌دهد که در ولایت هرات ۵۹۴ هزار و ۶۲۰ افغانی اجناس غیرمرتبط و غیرضروری شامل تلویزیون، کمره و ... از پول مصارف کرونا خریداری شده است درحالی که تهیه‌ی وسایل متذکره هیچ ربطی «جهت جلوگیری از شیوع مرض کرونا ندارد.» این گزارش همچنان مدعی است که در مجموع «مبلغ ۵۰ میلیون و ۷۷۰ هزار و ۴۳۲ افغانی برای قراردادیان پول اجرا گردیده درحالی که قراردادیان اموال و اجناس را اصلاً اكمال نموده و پول متذکره در عدم اكمال مکمل اجناس وجه قراردادیان تادیه گردیده است.»

به‌صورت نمونه، اداره عالی تفتیش دریافته است که یک پایه دستگاه سی‌تی‌اسکن زمینس به ارزش ۳۰ میلیون و ۸۰۰ هزار افغانی با شرکت آسیا فارما قرارداد شده است. طبق موافقت‌نامه، آخرین تاریخ برای تحویلی این دستگاه ۱۳۹۹/۴/۱۰ بوده است اما اداره تفتیش دریافته است که مقامات محلی هرات پیش از تسلیم‌شدن این دستگاه، بر روی ورق از دریافت دستگاه اطمینان داده و وجه حساب قرارداد پرداخت شده است. در گزارش تفتیش آمده است: «در نتیجه به ملاحظه رسید که الا تاریخ ۱۳۹۹/۴/۱۱ شرکت قراردادی دستگاه یاد شده را تسلیم ریاست صحت عامه ولایت هرات نموده است، این درحالی است که در عقب بل قراردادی ماشین متذکره، هیأت معاینه از مشخصات آن طبق موافقت‌نامه‌ی قرارداد اطمینان داده و ذریعه ۷ م شماره ۵۰ مورخ ۱۳۹۹/۲/۱۶ ثبت دفتر جنسی شده و به رویت فوراً ۱۶ م شماره ۲۷۶ مبلغ ۳۰ میلیون و ۸۰۰ هزار افغانی مبلغ مجموعی قرارداد در وجه حساب شرکت انتقال یافته است.»

اداره عالی تفتیش گفته است که عدم اكمال اجناس و ادویه‌جات توسط قراردادیان و ارائه اطمینان کاذب از جانب هیأت معاینه، تحویلدار و سایر مسئولان مربوط مبنی بر اكمال آن و پرداخت پول به قراردادیان «شان‌دهندی افزایش خطر به جان شهروندان (مریضان کرونایی) را نشان داده است و موضوع براساس فیصله شماره (۳۶-۹۹) مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۹ مورد عالی تفتیش به اداره دادستانی کل محول شده است.

در یک مورد دیگر اداره محلی هرات برای تهیه تجهیزات طبی قراردادی را با شرکت السید افغان به ارزش ۳۰ میلیون افغانی عقد کرده است. اداره عالی تفتیش گفته است که دو قلم تجهیزات طبی توسط شرکت قراردادی برخلاف مشخصات قرارداد اكمال شده است. «کمال ۵ قلم تجهیزات طبی خلاف مشخصات تخنیک‌ارزیابی و اجرای پول به‌صورت کامل به قرارداد.» «اضافه پرداخت ۳ میلیون و ۳۱۲ هزار و ۵۵۷ افغانی معاش پرسونل مسلکی و حمایتی پولیکلینیک»، «عدم ثبت ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار مساعدت‌های نقدی و جنسی»، «حیف‌ومیل ۸۹۵ هزار و ۳۱۴ افغانی از وجوه

REUTERS

”

اداره عالی تفتیش گفته است که مشکلات موجود در نتیجه عدم نظارت لازم توسط گروه‌های نظارتی در قسمت تشخیص مستحقین و توزیع نان خشک در محلات به‌وجود آمده است و (این امر سبب شده است تا پروسه به شکلی که توقع بود، عملی نشود.) افزایش تعداد مستحقین به تناسب جایگاه‌های ثبت‌شده در برخی از نواحی» یکی از مشکلات دیگر در توزیع نان خشک در شهر کابل بوده است. اداره عالی تفتیش در گزارش خود گفته است که در برخی از نواحی شهر کابل تعداد افرادی که مستحق دریافت نان خشک شناخته شده‌اند نسبت به تعداد جایگاه ثبت شده در همان ناحیه بیشتر بوده است. این افزایش بین ۳ تا ۳۵ درصد بوده است.

”

فرستاده است. در این مکتوب از این ریاست خواسته شده است تا در زمینه‌ی گزارش اداره عالی تفتیش نظر مسلکی خود را به‌بورد عالی تصمیم‌گیری ارائه کند.

ریاست امور حقوقی، تقنینی و قضایی اداره امور طی یادداشت شماره ۵۹۸/۱۶۲۷ مورخ ۱۳۹۹/۹/۹ گزارش اداره عالی تفتیش را تحلیل و نظریات خود را عنوانی مقام عالی ریاست جمهوری ارائه کرده است. به‌صورت نمونه، این ریاست در پاسخ دریافت گزارش اداره عالی تفتیش مبنی «عدم اقتصادی بودن توزیع نان خشک در شهر کابل» گفته است که «ضرر عاید باید از جانب اداره عالی تفتیش، بررسی و گزارش آن به ریاست عمومی اداره امور ریاست جمهوری ارائه گردد. در صورتی که نتایج بررسی نشان دهد که ضرر عاید ۱۵۲ میلیون افغانی به دولت در نتیجه عدم تجربه قبلی و ارزیابی باشد، سفارش اداره عالی تفتیش قابل تأیید است اما در صورتی که در این خصوص سوءنیت و قصد تطبیق‌کنندگان برنامه دخیل باشد، ماهیت جرمی دارد و قابل احاله به لوی سارنوالی است.»

تدارکات کرونا در ولایت هرات: نقض قانون و سوءاستفاده از صلاحیت‌های وظیفوی

به‌دنبال شیوع ویروس کرونا در همسایگی افغانستان، حکومت تدابیر احتیاطی لازم برای جلوگیری از شیوع این همه‌گیری را در کشور روی دست گرفت. یک شفاخانه اختصاصی برای مبارزه با ویروس کرونا در شهر کابل و یک شفاخانه اختصاصی برای مبارزه با ویروس کرونا در ولایت هرات ایجاد کرد. نخستین بیمار مبتلا به ویروس کرونا نیز در ماه حوت ۱۳۹۸ در ولایت هرات ثبت و وضعیت اضطراری در این ولایت اعلام شد.

حکومت افغانستان برای رسیدگی به وضعیت و مقابله با شیوع همه‌گیری کرونا برای ولایت هرات میلیون‌ها افغانی بودجه اختصاص داد. این بودجه برای کمک به نیازمندان، تجهیز بیمارستان‌های اختصاصی مبارزه با کرونا، استخدام کارمندان صحتی و دیگر مواد مورد نیاز برای مقابله با کرونا در نظر گرفته شده بود. اما حالا یافته‌های اداره عالی تفتیش، اداره عالی بازرسی و دادستانی کل افغانستان نشان می‌دهد که مسئولان محلی در ولایت هرات در روند تدارکاتی قراردادهای مرتبط به برنامه‌ی مبارزه با کرونا، قوانین و طرزالعمل‌های تدارکاتی را

گروه‌های نظارتی در قسمت تشخیص مستحقین و توزیع نان خشک در محلات به‌وجود آمده است و «این امر سبب شده است تا پروسه به شکلی که توقع بود، عملی نشود.» افزایش تعداد مستحقین به تناسب جایگاه‌های ثبت‌شده در برخی از نواحی» یکی از مشکلات دیگر در توزیع نان خشک در شهر کابل بوده است. اداره عالی تفتیش در گزارش خود گفته است که در برخی از نواحی شهر کابل تعداد افرادی که مستحق دریافت نان خشک شناخته شده‌اند نسبت به تعداد جایگاه ثبت شده در همان ناحیه بیشتر بوده است. این افزایش بین ۳ تا ۳۵ درصد بوده است.

براساس یافته‌های اداره عالی تفتیش از اسناد موجود در شهرداری کابل، به‌صورت نمونه در ناحیه اول شهر کابل تعداد ۹ هزار و ۶۷۷ جایگاه به‌شمول ۳۴۶ جایگاه مختلط (رهایی‌شی و تجارتنی) از سوی مؤسسه هیئات سروی شده است اما تعداد فامیل‌های مستحق دریافت نان خشک که توسط وکلای گذر به ریاست ناحیه اول لیست داده شده است، ۱۳ هزار ۶۴ فامیل بوده است. در این گزارش گفته شده است: «یعنی تعداد مجموعی فامیل‌های مستحق ۱۳۵ فیصد تشخیص گردیده که ۳۵ فیصد بیشتر از جایگاه‌های سروی شده در ناحیه می‌باشد.»

یافته‌های اداره عالی تفتیش همچنان نشان می‌دهد که در چهل روز توزیع نان خشک به نیازمندان در کابل ۳۱۴ بوری آرد به خبازی‌هایی توزیع شده است که شامل لیست توزیع نان خشک نبوده‌اند و یا به خبازی‌هایی توزیع شده است که در برخی تاریخ‌ها اصلاً نان توزیع نکرده‌اند.

یکی دیگر از یافته‌های اداره عالی تفتیش بیانگر تفاوت ۷۷۰،۸۴ بوری آرد توزیع شده در مقایسه با استحقاق روزانه ۳۸ خبازی است. این اداره گفته است که در ناحیه پانزدهم شهر کابل از مجموع ۱۶۴۷ بوری آرد توزیع شده به ۳۸ خبازی، ۸۷۶،۱۶ بوری آن مطابق استحقاق روزانه بوده و ۷۷۰،۸۴ بوری آن «اضافه‌تر از استحقاق توزیع شده می‌باشد.»

براساس میکانیزم توزیع نان خشک، کارمندان دولت مستحق دریافت نان خشک نبوده‌اند. افراد مستحق کسانی بوده‌اند که خانواده‌اش وابسته به معاش روزمزد سرپرست خانواده بوده است. اما اداره عالی تفتیش دریافته است که در گذر ۲۵ ناحیه ۱۵ شهر کابل از مجموع ۲۱۵ نفر شامل لیست دریافت نان خشک، ۱۳۹ نفر آن (۶۴ درصد) کارمندان دولت، پولیس، معلم، دراپور، ملا امام، دکاندان و اشخاص به‌نام شغل آزاد «برخلاف حکم مانده ۱۲ میکانیزم که مستحق را خانواده‌های بیوه، معیوب، دست‌فروش مستحق، معلولین، کارگر روزمزد توصیف کرده‌اند،» بوده و آن خشک دریافت نکرده‌اند.

اداره عالی تفتیش یک کاپی این گزارش خود را به اداره امور ریاست جمهوری نیز ارسال کرده است. براساس مکتوب شماره ۱۱۰۴۶ مورخ ۱۳۹۹/۸/۲۵، ولی خان شبگیر، رییس تعقیب تعهدات، هدایات، اموار، احکام و فرامین معاونیت نظارت و حراست از قانون این اداره، گزارش تفتیش را با موضوع «تعقیب هدایت شماره ۳۴۵۱ مورخ ۱۳۹۹/۸/۲۴ ریاست جمهوری» به ریاست امور حقوقی، تقنینی و قضایی اداره امور

کابل - **پیک، قاطمه امانی**

با همه‌می آمدآمد طالبان، نه‌تنها حضور زنان چادری‌پوش در شهر کابل گرم‌تر شده، بلکه بهای یک چادری (بُرَقه) در بازارهای پایتخت کشور نیز تا سه‌برابر در مقایسه با سال پار افزایش یافته است.

شماری از زنان چادری‌پوش در شهر کابل، به‌این باورند که حالا همه از وحشت و زن‌ستیزی طالبان آگاه‌اند. بنابراین پیش از آن‌که خطر و تهدیدی ازسوی افراد این گروه متقبل شوند، از همین‌حالا باید یک چادری بدل‌پوش هم بخرند.

چادری‌های ساخت وطن مشهور به مزاری و هراتی، پاکستانی، چینیایی و… که ارزان‌ترین آن تا ۵۰۰ افغانی و گران‌ترین آن تا ۲۵۰۰ افغانی در بازارهای عمده و پرچون شهر کابل خریدوفروش می‌شود.

شیراحمد دکان‌دار پیشینه‌کار مندوی شهر کابل که به‌گفته‌ی خودش از چندین دهه به این‌سو با خریدوفروش بُرَقه و چادری و حجاب و چین زئانه سروکار دارد، به

گزارش تحقیقی؛ روند تدارکات برنامه…

برای ۱۷ نفر متهم در «جرم غدر و سوءاستفاده از صلاحیت وظیفوی» براساس مواد ۳۹۵ و با رعایت مواد ۱۴ و ۵۸ کود جزا از دادگاه مطالبه مجازات کرده است و متهمان را «علی‌السویه مکلف به پرداخت ۵۳۵ هزار و ۹۵۰ افغانی» دانسته است.

جمشید رسولی، سخن‌گوی دادستانی کل در خصوص پیشرفت این پرونده‌ها گفته است که دادگاه طی قرار قضایی شماره ۱۹ مورخ ۱۳/۸/۱۳۹۹ دوسیه را برای دریافت نظر اهل خبره دوباره به دادستانی فرستاده است. او گفت که کمیته موظف پس از دریافت نظریه اهل خبره و تحلیل قرار قضایی، پرونده را دوباره برای طی مراحل قانونی و محاکماتی توسط صادره ۲۰۱۹ مورخ ۱۵/۴/۱۴۰۰ به ریاست سازنوالی ابتدایی محول کرده و «از آن طریق غرض فیصله شرعی و قانونی محول ریاست محکمه ابتداییه رسیدگی به جرایم سنگین فساد اداری گردیده است.» این قرار تحلیلی از سوی دادگاه تأیید نشده و دوباره به ریاست سازنوالی ابتداییه ارسال شده است. در حال حاضر این پرونده زیر کار ریاست سازنوالی ابتدایی قرار دارد.

وجود مشکلات قانونی در روند تدارکات برنامه‌های مبارزه با ویروس کرونا در ولایت میدان وردک تنها به همین دو قرارداد خلاصه نمی‌شود. اداره عالی تفتیش در گزارش خود مشکلات بیشتری را فهرست کرده است. یکی از موارد برجسته‌ی دیگر تفاوت قیمت در خریداری‌ها است. براساس گزارش اداره عالی تفتیش، ولایت میدان وردک وسایل طبی و مواد خوراکی را با تفاوت مبلغ ۳ میلیون و ۴۹ هزار و ۹۰ افغانی معادل ۱۹،۶۳ درصد بلندتر از نرخ بازار خریداری نموده است. در یک مورد دیگر دو پایه ماشین‌التراسوند یکسان اما با دو قیمت متفاوت خریداری شده است. چنانچه یکی از این ماشین‌ها به قیمت ۳۰۱ هزار و ۴۵۵ افغانی و ماشین دومی به قیمت ۱۷۶ هزار و ۷۱۵ افغانی خریداری شده است. اداره تفتیش گفته است: «رایبه دو آفر متفاوت از یک طرف باعث تغییر (کاهش و افزایش) در قیمت‌ها می‌گردد و از طرف دیگر شفافیت و اعتبار پروسه تدارکاتی را از بین برده زمینه فساد را مهیا ساخته می‌تواند.»

یک نمونه‌ی دیگر از یافته‌های اداره عالی تفتیش پرداخت پول تشویقی به علما است. این اداره گفته است که اداره محلی میدان وردک مبلغ ۱۶۷ هزار افغانی را جهت تشویق به «علمای غیررسمی» توزیع کرده ولی مقدار پول پرداخت شده برای هر نفر در جدول ذکر نشده و «اکثر نشان‌های انگشت موجود در این جدول مشابه و مکرر به نظر می‌رسد.»

روند تدارکات در ولایت بلخ: اشکال در روندهای تدارکاتی و وجود «غبن فاحش» در قرارداد
ولایت بلخ در شمال افغانستان یکی از پرجمعیت‌ترین ولایت‌ها به شمار می‌رود. براساس معلومات مندرج گزارش اداره عالی تفتیش که در ماه‌های اسد و سنبله ۱۳۹۹ تهیه شده است، برای مبارزه با ویروس کرونا از بودجه ریاست صحت عامه ولایت بلخ مبلغ ۳۱ میلیون و ۶۴ هزار و ۵۹۰ افغانی به مصرف رسیده است. به همین ترتیب مبلغ ۸۵ میلیون و ۳۷۴ هزار افغانی در

گزارش
بخش بودجه عادی برای مبارزه با ویروس کرونا از طریق اداره مستقل ارگان‌های محلی به مقام ولایت بلخ تخصیص داده شده اما از این میان ۷۹،۷۴ درصد یا ۶۸ میلیون و ۷۹ هزار و ۶۹۹ افغانی به مصرف رسیده است. این مقدار پول برای خریداری آرد جهت پختن نان برای مستحقیق از طریق شهرداری شهر مزارشریف به مصرف رسیده است.

علاوه بر این در بخش بودجه انکشافی، ۵۰ میلیون افغانی از طریق اداره مستقل ارگان‌های محلی برای ولایت بلخ اختصاص یافته است که از این مقدار تا ۱۳۹۹/۵/۲۳ مبلغ ۴۲ میلیون و ۵۰۲ هزار و ۶۹۹ افغانی به مصرف رسیده است. از این مبلغ برای خریداری آرد، روغن، ماسک، پودر کلور، کلور مایع، لباس محافظتی، تب‌سنج و مصرف تبلیغات رسانه‌ها و مزد دو نفر دوپایش استفاده شده است.

بررسی‌های اداره عالی تفتیش از روند تدارکات برنامه‌ی مبارزه با کرونا در ولایت بلخ نشان می‌دهد که در طی مراحل روند تدارکات قراردادها و اجرای سایر برنامه‌های مبارزه با کرونا در این ولایت قانون و طرزالعمل تدارکات و رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا رعایت نشده است.

به‌صورت نمونه، مقام ولایت بلخ و شهرداری شهر مزار شریف شش قرارداد مشابه را بنابر «استعجالیت موضوع» با استفاده از روش منبع واحد طی مراحل و عقد کرده‌اند. اداره عالی تفتیش دریافته است که در قراردادهای متذکره، «ضرورت و پلان موجه (تدارکاتی) کتبی جهت خریداری و تهیه مواد مذکور وجود نداشته»، «لیست ضروریات، مشخصات و شرایط اكمال تهیه و ترتیب نگردیده»، «قیمت تخمینی تدارکات توسط اداره تدارکاتی تعیین و تثبیت نگردیده است»، «داره صرف منبع واحد را انتخاب نموده اما در مورد قیمت، کمیّت و کیفیت مواد مذاکرات با منبع صورت نگرفته است» و «تجربه مشابه و حجم معاملات سالانه (توانایی مالی)» در نظر گرفته نشده است. اداره عالی تفتیش علت این کار را «ضعف سیستم کنترل داخلی و عدم آگاهی لازم کارمندان از قانون و طرزالعمل تدارکات و رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا» گفته است.

در یک نمونه‌ی دیگر اداره عالی تفتیش دریافته است که در قرارداد تهیه کلورین، مبلغ ۷ میلیون و ۵۵۴ هزار و ۵۷۴ افغانی تفاوت قیمت وجود داشته است. این تفاوت قیمت در قرارداد تهیه ۲۰ تَن کلورین «۶۵ درصد» به ارزش ۱۰ میلیون و ۵۵۰ هزار افغانی دیده شده است.

اداره عالی تفتیش به رویت اسناد گمرکی و انوایس شرکت قراردادی دریافته است که فی تَن کلورین «۶۵ درصد»، ۱۳۳ هزار و ۸۹۶ افغانی و مقدار ۲۰،۴۱ تَن کلورین جمعا، ۲ میلیون و ۷۲۲ هزار و ۸۲۸ افغانی توسط گمرک قیمت‌گذاری شده است. با وضع پنج درصد محصول گمرکی، دو درصد مالیه ثابت و چهار درصد مالیه انتفاعی، قیمت مجموع کلورین خریداری شده، ۳ میلیون و ۵۶ هزار و ۸۲۲ افغانی سنجش شده است.

اما کمیته‌ی تدارکات ولایت بلخ فی تَن کلورین را به مبلغ ۵۲۷ هزار و ۵۰۰ افغانی خریداری نموده است. اداره تفتیش نوشته است: «در فی تَن مبلغ ۳۷۷ هزار و ۷۲۸ افغانی و در بیست تَن مبلغ ۷ میلیون و ۵۵۴ هزار و ۵۷۴ افغانی به دولت ضرر می‌گردد. این حق من است.»

گزارش
از سوی هم، زمین‌ه باشنده‌ی ناحیه یازدهم شهر کابل که

به‌گفته‌ی خودش هنوز پوشیدن چادری را تجربه نکرده، دیدگاه متفاوت از دیگران دارد. او با نیش‌خندی از پُشت ماسک صورت‌اش، گفت:

«همین‌طوری‌که ویروس کرونا مجبورمان کرده ماسک بپوشیم، خیر است ویروس طالب را هم با چادری وقایه می‌کنیم.»

اما شریف‌ی چادری‌پوش که به تازگی از خانه‌ی آبایی‌اش به‌دلیل جنگ و ناامنی در ولایت لوگر بی‌جا شده و به کابل آمده، می‌گوید که او در خانواده‌ی چادری‌پوش به‌دنیا آمده، کلان شده و بدون جبر طالب هم، با چادری عادت کرده است.

آنچه که به باور شهلا فرید، آگاه مسایل سیاسی و حقوقی و استاد دانشگاه کابل، بدون جبر طالب نه، بلکه متأثر از نظام طالبانی با شخصیت مظطرب، محروم و محصور در خانه خوانده شده است.

آنچه که به باور شهلا فرید، آگاه مسایل سیاسی و حقوقی و استاد دانشگاه کابل، بدون جبر طالب نه، بلکه متأثر از نظام طالبانی با شخصیت مظطرب، محروم و محصور در خانه خوانده شده است.

خانم فرید می‌افزاید که محصورشدن زن در خانه به‌معنای واقعی «کشتن معنوی زن» است و این‌همه برخلاف قانون اساسی کشور، میثاق‌های جهانی حقوق بشر و ناپذیرفتنی برای نیمی از جمعیت (زنان) افغانستان است.

لیلا نورانی فعال مدنی و رسانه‌ای هم، با تأکید بر حقوق اساسی و دست‌آوردهای بیست ساله‌ی زنان افغانستان، می‌افزاید که هرگونه عقب‌گرد و محدودیت بر آزادی‌های حقوقی و قانونی زنان در هر نظامی ناممکن است.

هرچند برخی‌ها پیشینه و تاریخچه‌ی چادری (بُرَقه) را در افغانستان به دوره‌ی استعمار انگلیس و انتقال آن از هند به افغانستان و برخی‌هم به زمان ورود اسلام از عربستان به افغانستان و حتا فرهنگ چندین هزارساله‌ی این کشور نسبت داده‌اند، اما به‌باور برخی از عالمان دین، پوشیدن

وارد ساخته، از این‌که مقدار کلورین وارد شده توسط شرکت با مقدار قرارداد یکسان می‌باشد، موضوع تبنی را نشان می‌دهد.»
اداره عالی تفتیش در خصوص این قرارداد نوشته است که عدم تعیین قیمت ابتدایی، باعث شده است تا قیمت واقعی کلورین تثبیت نگردد و در جریان خریداری، «غبن فاحش» به‌وجود آید. این اداره سفارش کرده است: «باتوجه بر این‌که در قسمت تهیه و تثبیت کلورین از قبل پلان تدارکاتی و نیازسنجی دقیق صورت نگرفته و از سوی دیگر نسبت عدم نرخ‌گیری ابتدایی باعث گردیده تا کلورین به قیمت بلندتر تهیه گردد، بنأ موضوع ایجاب تعقیب و پیگیری را از مجرای قانونی می‌نماید.»

«ضافه پرداخت مبلغ ۷۷۷ هزار و ۶۰۰ افغانی بابت پول اغذیه»، «خریداری‌های غیرمرتبط به ارزش یک میلیون و ۲۶۰ هزار و ۳۱۶ افغانی»، «ضافه پرداخت مبلغ ۳۱۰ هزار و ۷۵۳ افغانی برای پخت و توزیع نان خشک»، «عدم ترتیب فورم ف س ه (تکت توزیع) برای برخی تجهیزات»، «خریداری‌ها و اجرای حواله‌های پولی بدون درنظرداشت صلاحیت پولی رییس صحت عامه» و «تفاوت‌های جنسی ناشی از موجودی فیزیکی» از جمله سایر موارد برجسته در یافته‌های اداره عالی تفتیش از بررسی تدارکات برنامه مبارزه با کرونا در ولایت بلخ است.

نبود نظارت از روند تدارکات

حکومت افغانستان با تهیه طرزالعمل و رهنمود اجرایی، زمینه را برای پیشبرد امور تدارکات برنامه‌های اضطراری مبارزه با کرونا فراهم ساخت. ماده هفتم طرزالعمل مصرف بودجه‌ی منظور شده جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹)، موضوع نظارت، ارزیابی و کنترل و تفتیش وجه منظور شده را تعیین کرده است.

براساس مفاد این ماده، برای نظارت و تایید از انجام مصارف، شورای نظارت متشکل از اعضای شورای ولایتی یا اعضای مجلس نمایندگان، جامعه مدنی، شهرداری یا ناحیه‌ها، ولایت، مستوفیت، سکتور خصوصی و یک تن از رسانه‌های محلی ایجاد می‌گردد. افزون بر این، بررسی و تفتیش از اسناد مصرفی در حیطه صلاحیت تمام ارگان‌های تفتیش و کنترلی دانسته شده است.

اما پژوهشگران امور تدارکات و نهادهای جامعه مدنی به این باورند که نبود یک میکانیزم نظارتی مشخص در اسناد حقوقی که برای پیشبرد امور مربوط به تدارکات برنامه‌های اضطراری مبارزه با کرونا تهیه شده است، زمینه را برای سوءاستفاده‌های مقامات از بودجه‌ی اختصاصی فراهم کرده است و تعریف یک میکانیزم روشن نظارتی و به‌صورت مشخص نقش دادن به اداره تدارکات ملی، می‌توانست از حیف‌ومیل گسترده‌ی بودجه‌ی اختصاص یافته برای مقابله با کرونا جلوگیری کند.

ناصر تیموری، مسئول دادخواهی و ارتباطات دیدبان شفافیت افغانستان به این باور است که یکی از مزیت‌های طرزالعمل تدارکات اضطراری این است که در مورد چگونگی انجام تدارکات، سقف مصرف و صلاحیت ادارات وضاحت داده است اما یکی از نواقض عمده‌ی آن این است که اداره تدارکات ملی در مورد نظارت از روند تدارکات چیزی نگفته است.

آقای تیموری در گفت‌وگو با روزنامه اطلاعات روز گفت: «داره تدارکات ملی یک اداره انتظامی است. یعنی قوانین و

www.etilaatroz.com

پس از ۲۰ سال؛

رونق دوباره‌ی چادری در شهر کابل

چادری هیچ‌گونه اجبار و الزامیتی در دین اسلام ندارد.

به‌گفته‌ی مولانا بهرالدین جوزجانی، عالم دین، اگر یک زن لباس مناسب اسلامی به تن داشته باشد، هیچ‌گونه الزامی برای پوشیدن چادری و یا هر حجاب دیگری وجود ندارد و اجبار آن‌هم برمی‌گردد به نداشتن دانش و بینش یک شخص که از دین و مذهب چیزی نمی‌داند.

خوش‌بینی‌ها و بدبینی‌ها در پیوند با رونق چادری و آمدآمد طالبان درحالی ابراز می‌شود که به‌تازگی، مسئولان کمیسیون مستقل حقوق‌بشر افغانستان از بسته شدن مکتب‌ها و نهادهای آموزشی در ولسوالی‌های زیر حاکمیت طالبان، ترور، شکنجه و تدابیر سخت‌گیرانه‌ی این گروه در برابر مردمان ملکی اظهار نگرانی کرده است.

ذبیح‌الله فرهنگ، سخن‌گوی این کمیسیون می‌گوید که براساس تازه‌ترین یافته‌های این نهاد، طالبان در هر ولسوالی که تصرف کرده‌اند، محدودیت‌های سنگینی به‌ویژه پوشیدن چادری یا بُرَقه بالای زنان وضع کرده‌اند که حتا بدون محرم شرعی، اجازه‌ی بیرون شدن از خانه‌های شان‌را ندارند.

باین‌حال، وزارت امورزنان افغانستان نیز، با انتقاد از عدم حضور حداقل یک زن در صف گفت‌وگو کننده‌های طالبان در قطر، به‌این باوراست که ذهنیت ۲۰ سال پیش این گروه در برابر زنان، هنوز پابرجاست.

خانم کبرا رضایی، سخن‌گوی این وزارت، با نگرانی از وضعیت پیش‌آمده به‌ویژه روآوردن زنان به‌سوی چادری از ترس و بیم تهدید طالبان، می‌گوید که درصورت مدنظر نگرفتن حقوق و آزادی‌های زنان و رفع ممنوعیت و محدودیت‌های جاری در برخی از مناطق زیر حاکمیت طالبان، زنان افغانستان بار دیگر در چهاردیوار خانه‌های‌شان محصور و از همه حقوق و آزادی‌های مدنی‌شان محروم خواهند شد.

طرزالعمل‌ها را وضع می‌کند و هم از تطبیق آن نظارت می‌کند. از صلاحیت اولش خوب استفاده کرده و از صلاحیت دومش به شکل درست استفاده نکرده است. از یک طرف اداره تدارکات ملی چون وظیفه‌اش نظارت است، در طرزالعمل چیزی در مورد نظارت نیآورده است. این یک خلای بسیار کلان است. دوم ممکن است اداره تدارکات ملی عمدا از این مسئولیت و مکلفیت شانه خالی کرده باشد.»

به باور آقای تیموری، تبعات نیابردن نظارت در طرزالعمل این بود که زمینه برای سوءاستفاده فراهم شد و یکی از موارد سوءاستفاده خریداری اجناس به قیمت بلندتر از نرخ بازار بود. او گفت: «داره تدارکات ملی کاملا خود را از این پروسه بیرون کشید. در رسانه‌ها حاضر نشد، کار نظارتی خود را انجام نداد، هیأت به ولایات روان نکرد که نظارت انجام دهنه، اسنادی را که ولایات تدارکات خود را انجام داد بررسی نکرد و گزارش در این مورد نشر نکرد. نحوه عملکرد اداره تدارکات ملی در این مورد به‌صورت بسیار پرش‌برانگیز است که چرا از یک پروسه‌ای که کاملا از حیطه‌ی صلاحیت و مکلیتش بود، خود را عقب کشید.»

عبدالرحمان یاسا، پژوهشگر و افسر پالیسی در شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر در گفت‌وگو با روزنامه اطلاعات روز می‌گوید طرزالعمل تهیه شده مهم بود اما مشکل در عرصه عمل بود. به این معنا که سیستم و طرزالعمل ممکن بسیار خوب باشد اما در عمل فساد اداری سیستماتیک شده و قانون دور زده می‌شود. او با اشاره به مفاد ماده هفتم طرزالعمل ایجاد شده برای پیشبرد امور تدارکات برنامه‌های مبارزه با کرونا گفت: «طرزالعمل در وضعیت اضطراری ایجاد شد و ممکن است جامعیت لازم را نداشته باشد اما مشکل زیادتر در عمل است. مثلا ما برای بررسی چگونگی مصرف بودجه کرونا در سطح ولایات، در جریان هفت ماه نتوانسته‌ایم از وزارت صحت عامه یک نوع موافقت‌نامه‌ی دریافت کنیم که زمینه نظارت در سطح ولایات را فراهم کند.»

احمدرامین ایاز، سخن‌گوی اداره تدارکات ملی در پاسخ به سوال‌های اطلاعات روز در خصوص موجودیت مشکلات در روندهای تدارکات برنامه‌های مبارزه با ویروس کرونا و ادعای فساد و حیف‌ومیل در قراردادها، می‌گوید که «هر پالیسی که وضع می‌گردد، ادعاهایی همواره در مورد آن وجود خواهد داشت ولی اثبات نشده باقی می‌مانند.» او گفت: «این اداره بدین باور است که این موضوع همان‌گونه که شما یادآور شده‌اید «ادعا» بوده و صحت آن تأیید نشده است. همچنان از نظر این اداره مشکلات در مفاد رهنمود اجرایی اقدامات تدارکاتی اضطراری جهت جلوگیری از شیوع ویروس کرونا (کووید ۱۹) در کشور نبوده، ممکن بعضی کاستی‌ها و مشکلاتی در پروسه‌های اجرایی و تطبیق آن از سوی نهادهای تدارکاتی موجود باشد.» آقای در پاسخ به نقش نگرفتن اداره تدارکات ملی در روند نظارت از طی مراحل قراردادهای تدارکات برنامه اضطراری مبارزه با ویروس کرونا افزود که «قش نظارت اداره تدارکات ملی در ماده ۵۷ قانون تدارکات تصریح گردیده و از تمام پروسه‌های تدارکاتی به‌گونه‌ی مستمر نظارت صورت می‌گیرد. از آن‌جایی‌که این رهنمود هم در روشنی مفاد قانون تدارکات ترتیب گردیده، از پروسه‌های نظارتی مستثنا نمی‌باشد.»

اسرائیل ایران را به حمله مرگبار به یک نفتکش متهم کرد

حرکت می‌کند و با اسکورت نیروی دریایی آمریکا به مکانی امن می‌رود. وزارت امور خارجه آمریکا هم از این حمله «به شدت ابراز نگرانی» کرده و گفته است اوضاع را زیر نظر دارد. کشتی که به آن حمله شد، در حال حرکت در شمال اقیانوس هند و از دارالسلام عازم فجیره بود. به گفته شرکت زودیاک، این نفتکش حامل هیچ محموله‌ای در زمان حمله نبود. این سومین حادثه از این دست برای یک کشتی مرتبط با اسرائیل در شش ماه اخیر است. در یک سال اخیر هم اتفاقات امنیتی در ایران روی داده است که به طور گسترده اسرائیل عامل آن قلمداد شده است.

هدایت شونده یواس‌اس میتسچر نفتکش مرسر را به سوی یک بندر امن اسکورت می‌کنند. برخی گزارش‌ها حاکی از استفاده از پهپاد در این حمله است. این رویداد می‌تواند به تنش‌ها در منطقه بیش از پیش دامن بزند. یک سخن‌گوی دولت بریتانیا گفته است تحقیقات در این باره آغاز شده است. در بیانیه دولت بریتانیا ضمن ابراز همدردی با خانواده بریتانیایی کشته شده آمده است: «کشتی‌ها باید مجاز به حرکت آزاد طبق قوانین بین‌المللی باشند». شرکت زودیاک در بیانیه خود گفته است این حمله به جز دو کشته، زخمی نداشته است. این شرکت افزود کشتی در حال حاضر «در کنترل خدمه خود»

حمله اسرائیل به فرودگاه ضعبه منطقه قصیر سوریه صورت گرفت. یانیر لاپید، وزیر امور خارجه اسرائیل در واکنش، «تروریسم ایرانی» را محکوم کرد و گفت «ایران فقط مشکل اسرائیل نیست، یک مشکل جهانی است و رفتار آن به آزادی کشتیرانی و تجارت نیز لطمه می‌زند». وزیر امور خارجه اسرائیل تاکید کرده «جهان نباید سکوت کند». با این حال، جزئیات حمله به نفتکش با پرچم لیبریا که در تملک شرکت جاپانی است مبهم است. ایران هنوز به طور رسمی در مورد این اتهامات اظهار نظری نکرده است. ناوگان پنجم نیروی دریایی ایالات متحده در بیانیه‌ای اعلام کرد ناو هواپیمابر رونالد ریگان و ناوشکن موشکی

اطلاعات روز: اسرائیل ایران را مسئول حمله به یک نفتکش تحت مدیریت شرکت اسرائیلی در نزدیکی سواحل عمان معرفی کرده است. در این حمله دو خدمه بریتانیایی و رومانیایی نفتکش مرسر استریت کشته شدند. به گزارش بی بی سی فارسی، شرکت اسرائیلی زودیاک در لندن، گفته است به نفتکش ام‌تی مرسر استریت «روز پنج‌شنبه ۷ اسد در نزدیکی سواحل عمان حمله شد. ایال اوهر، میلیاردر اسرائیلی مالک شرکت زودیاک است. شبکه تلویزیونی العالم وابسته به ایران ساعاتی پیش گفت نیروهای «مقاومت» در سوریه مسئول حمله به یک نفتکش با مدیریت شرکت اسرائیلی بودند. بر اساس گزارش سایت این شبکه خبری عرب‌زبان، حمله به این نفتکش در دریای عمان در واکنش به

امریکا، پولیس کوبا و فرماندهان آن را به دلیل سرکوب تظاهرات مردم این کشور تحریم کرد

خود مفتخر باشند و به نیازمندی‌های اولیه زندگی، که سیستم شکست‌خورده حزب کمونیست کوبا نتوانسته برای آنها مهیا کند، دسترسی پیدا کنند.» این بیانیه ضمن ابراز همبستگی با مردم کوبا، افزود: «ما به وضوح مشخص می‌کنیم که هر کس به نیروهای بی‌رحم پولیس کوبا، گردان ویژه ملی، وزارت کشور یا هر شخص یا نهاد کوبایی که تحت این تحریم‌ها قرار دارد، چیزی عرضه کند، با خطر تحریم مواجه خواهد شد.» وزارت خارجه آمریکا تاکید کرد که به اقدامات خود برای هرچه بیشتر پاسخگو کردن حکومت کوبا در قبال نقض حقوق بشر ادامه خواهد داد. آمریکا پیشتر در ۲۲ جولای، ۳۱ سرطان، نیز تحریم‌هایی را علیه فرمانده ارتش کوبا و گارد ویژه وزارت کشور اعمال کرده بود. اعتراضات کوبا در حالی رخ داده است که این کشور با بدترین بحران اقتصادی از زمان سقوط اتحاد جماهیر شوروی و افزایش بی‌سابقه موارد ابتلا به کرونا دست‌وپنجه نرم می‌کند و مردم از کمبود اقلام ضروری، محدودیت آزادی‌های شهروندی و نحوه مدیریت همه‌گیری کرونا به خشم آمده‌اند.

اطلاعات روز: وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد ایالات متحده در واکنش به سرکوب تظاهرات‌کنندگان در کوبا، «پولیس انقلابی ملی» این کشور و دو نفر از فرماندهان آن را تحریم کرده است. طبق این بیانیه که روز جمعه منتشر شد، این تحریم‌ها به دلیل اقدام این نهاد در سرکوب تظاهرات مسالمت‌آمیزی بوده که از ۱۱ جولای، ۲۰ ماه سرطان، در این کشور آغاز شده است. به گزارش ایران اینترنشنال، وزارت خارجه آمریکا خاطرنشان کرد: «ایالات متحده به دنبال این است که به منظور جلوگیری از اقدامات عناصر مخرب و افزایش پاسخگویی این مقام‌ها در ارتباط با موارد جدی نقض حقوق بشر، پیامدهای ملموس و چشمگیری را متوجه آنها کند.» طبق این بیانیه، پولیس انقلابی ملی کوبا تحت نظر دو فرمانده تحریم شده به تظاهرات‌کنندگان مسالمت‌آمیز حمله می‌کردند و آنها را کتک می‌زدند. وزارت خارجه آمریکا با تقدیر از «شجاعت» مردم کوبا و تظاهرات‌کنندگان در این کشور برای ایستادگی در برابر «حکومت پولیسی» کوبا، خاطرنشان کرد: «مردم کوبا حق دارند به سرزمین

ارتش بریتانیا اولین مرکز فرماندهی فضایی راه‌اندازی کرد

اطلاعات روز: ارتش بریتانیا اولین مرکز فرماندهی خود را با هدف حفاظت از منافع این کشور در فضا راه‌اندازی کرد. به نقل از بی بی سی فارسی، دولت گفته که این مرکز فرماندهی واقع در مرکز نیروی هوایی سلطنتی در ویکامب، به بریتانیا در این حوزه که اهمیت آن در حال افزایش است، کمک خواهد کرد. بریتانیا ۱.۴ میلیارد پوند دیگر در ده سال آینده بر روی توانایی فضایی هزینه می‌کند. این اقدام در حالی از سوی بریتانیا صورت می‌گیرد که یکی از فرماندهان ارشد نظامی این کشور از رفتارهای «بی‌پروای» روسیه و چین در فضا انتقاد کرده است. سرمایه‌یک و یگستون، مارشال فرمانده هوایی به اسکای نیوز گفت: «در حال حاضر کشورهایی مانند روسیه و چین در حال آزمایش و نمایش تسلیحات ضد ماهواره و ماهواره‌هایی با تمام ویژگی‌های یک سلاح برای استقرار در فضا هستند.» «ما آن‌ها را در حال تمرین و مانور می‌بینیم که صراحتاً تنها یک هدف دارند و آن هم نابودی ماهواره‌ها است. این یک نگرانی واقعی برای ما

است و چنین رفتاری است که جامعه بین‌المللی باید به آن توجه داشته باشد.» این فرمانده نظامی این سخنان را پس از معرفی اولین گروه هشت نفره این مرکز فرماندهی فضایی و همچنین ارائه نشان این مرکز در مراسم بازگشایی بیان کرد. بریتانیا می‌گوید که هیچ برنامه‌ای برای پرتاب سلاح به فضا ندارد و قصد دارد از این مرکز فرماندهی جدید برای ردیابی بهتر تهدیدها استفاده کند. این مرکز مشترکاً با ارتش، نیروهای هوایی و دریایی سلطنتی همکاری می‌کند. این امر در حالی صورت گرفته که قدرت‌های نظامی مهم در سراسر جهان در حال افزایش حضور و قدرت خود در فضا هستند. در سال ۲۰۱۹، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا، قانون تاسیس نیروی فضایی این کشور را امضاء کرد که جدیدترین نیروی نظامی ارتش آمریکا در هفتاد سال گذشته به شمار می‌رود. استدلال آقای ترامپ این بود که «فضا قلمرو جدید جنگی جهانی است» و حفظ برتری آمریکا بر روسیه و چین «بسیار حیاتی» است.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
اداره تنظیم خدمات انرژی

ریاست مالی و اداری
مدیریت عمومی تدارکات

د افغانستان اسلامی جمهوری دولت
د انرژی د خدماتو تنظیم اداره

اعلان تدارکات!

پروژه خریداری دو قلم تیل پترول و دیزل دارای شماره داوطلبی ESRA/G/2-1400/NCB

اداره تنظیم خدمات انرژی از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت می‌نماید تا در پروسه داوطلبی پروژه خریداری دو قلم تیل پترول و دیزل اشتراک نموده نقل چاپ شده شرطنامه و اسنادهای مربوطه را از مدیریت عمومی تدارکات، وبسایت اداره تنظیم خدمات انرژی و وبسایت اداره محترم تدارکات ملی (<https://ageops.net/da/procurement-procedure/announcement/bidding>) بدست آورده. آفرهای خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه، طبق قانون و طرزالعمل تدارکات طور سربسته از تاریخ نشر اعلان الی مدت (۲۱) یوم تقویمی به مدیریت عمومی تدارکات، منزل چهارم تعمیر نمبر (۶) اداره تنظیم خدمات انرژی واقع سرک دارالامان، مقابل سناتوریم ارائه نمایند، آفرهای ناوقت رسیده و اینترنتی قابل قبول نمی‌باشد. تضمین آفر بصورت گرتنی‌بانکی به مبلغ (۱۱۲۰۰۰) یک‌صد و دوازده‌هزار افغانی بوده و جلسه آفرگشایی طبق مندرجات شرطنامه به وقت و زمان تعیین شده مندرج شرطنامه مربوطه برگزار می‌گردد.

جمهوری اسلامی افغانستان
اداره ملی تنظیم امور آب

ریاست عمومی مالی و اداری
ریاست تدارکات
آمریت تدارکات اجناس و خدمات غیرمشورتی
مدیریت عمومی تدارکات اجناس

د افغانستان اسلامی جمهوری
د اوبو د چارو تنظیم ملی اداره

«اطلاعیه تصمیم بر اعطای قرارداد»

بدینوسیله بتأسی از فقره (۲) ماده (۴۳) قانون تدارکات به اطلاع عموم رسانیده می‌شود که اداره ملی تنظیم امور آب در نظر دارد قرارداد خریداری لوازم حفظ و مراقبت تحت چهار لات (اول، دوم و سوم) ضرورت سال مالی ۱۴۰۰ دارای کدنمبر NWARA/PD/G004,5,6-1400/NCB را با شرکت خدمات لوژستیکی نگین‌بهار دارنده جواز نمبر (D-57689) واقع (چهارراهی انصاری شهرنو، مرکز کابل) لات اول به قیمت حداقل مبلغ (۲۴۲۰۰۷۵) و حداکثر مبلغ (۳,۶۹۸,۴۷۵) افغانی، لات دوم به قیمت حداقل مبلغ (۴۱۳,۲۸۵) و حداکثر مبلغ (۱,۲۵۷,۶۹۶) افغانی، لات سوم به قیمت حداقل مبلغ (۸۳۸,۳۱۳) و حداکثر مبلغ (۲,۸۵۳,۸۸۰) افغانی، اعطاء نماید. اشخاص حقیقی و حکمی که هرگونه اعتراض در زمینه داشته باشند، می‌توانند اعتراض خویش را از تاریخ نشر اعلان الی هفت روز تقویمی طور کتبی توأم با دلایل آن به ریاست تدارکات اداره ملی تنظیم امور آب واقع سرک دارالامان ایستگاه سناتوریم، وفق احکام ماده (۵۰) قانون تدارکات ارائه نمایند. این اطلاعیه به معنی عقد قرارداد نبوده و الی تکمیل معیاد فوق‌الذکر و طی مراحل قانونی بعدی، قرارداد منعقد نخواهد شد.

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: ذکی دریابی
zaki.daryabi2@gmail.com

سردبیر چاپی: خادم‌حسین کریمی
۰۷۸۵۴۲۸۵۴۰

سردبیر آنلاین: لیلیاس نواندیش

گزارش‌گران و خبرنگاران: ایوذر ملک‌نژاد، جلیل رونق، سهراب سروش، عابر شایگان، عباس اسدیان، معصومه جعفری، عصمت‌الله سروش، لطف‌علی سلطانی، لیاقت لایق، هادی خوشنویس،

واجد روحانی و فریضه عالمی

بخش صلح: حسین‌علی کریمی، عباس عارفی و فاطمه فرامرز

مترجم: جلیل پژواک

ویراستار: شیرمهریار

صفحه آرا: محمدرضا مظفری

ارتباطات و روابط عمومی: محمدحسین جويا

شماره تماس: ۰۷۹۷۴۳۵۷۷۷ - ۰۷۶۷۱۵۲۰۶۲

mjoya.dailyetilaatroz@gmail.com

ایمیل: dailyetilaatroz@gmail.com

آدرس: کابل، کارته‌سه شماره تماس: ۰۷۲۹۱۱۹۵۵۱ - ۰۲۰۲۵۰۰۱۸۷ توزیع: کانون فرهنگی زنگ صبح ۰۷۴۴۰۲۱۹۵۲

آسیای میانه برای حاکمیت طالبان آماده می‌شود

تا زمانی که جنگ در مرزهای افغانستان ادامه دارد، خودکامه‌های منطقه ممکن است به زندگی با یک افغانستان تحت کنترل طالبان راضی باشند

درگیری در منطقه بوده است.
 • **پویایی منطقه‌ای:** یک سوال مهم با پایان باز این است که چگونه این امر بر روابط بین کشورهای آسیای میانه تأثیر می‌گذارد. طی چند سال گذشته با عبور نسل قدیمی رهبری در آسیای میانه، این تمایل وجود داشته است که کشورها به‌عنوان یک بلوک با هم همکاری کنند و نفوذ قدرت‌های بزرگ را متعادل کنند. با این حال، یک روند قوی متقابل، افزایش هم‌زمان شعارهای سیاسی ناسیونالیستی و ملی‌گرایی در منطقه است. آخرین مورد به طور آشکار در اولین درگیری نظامی سازمان یافته بین کشورهای آسیای میانه، در درگیری رسانه‌های اجتماعی بین قرقیزستان و تاجیکستان رخ داد. به نظر می‌رسد تاجیکستان برای دریافت کمک در مرز خود با افغانستان، به پیمان امنیت جمعی در آسیای میانه مراجعه کرده و مشکلات در مرز قرقیزستان نیز برطرف شده است. باید دید که پیکربندی مجدد نفوذ قدرت‌های بزرگ و تهدید مشترک طالبان در این پویایی‌های منطقه‌ای چگونه بازی می‌کند.

تیم هوپلبرگر/ایسپو/تایم

می‌خواهند از تعهد دیرینه‌ی چین و سازمان همکاری شانگهای برای عدم مداخله در امور داخلی سایر کشورها استفاده کنند تا به این گروه شبه‌نظامی اجازه دهد که دستاوردهای خود در افغانستان را تحکیم کنند.

چه چیزی برای دیدبانی

با نزدیک شدن به پایان مراحل خروج نیروهای بین‌المللی، در اینجا سه مسئله وجود دارد که مسیر درگیری افغانستان و واکنش کشورهای آسیای میانه به آن را شکل می‌دهد:

• **شبه‌نظامیان شمالی:** یک سوال آشکار این است که با توجه به ظهور گروه‌های شبه‌نظامی محلی در سراسر کشور برای مقاومت در برابر طالبان، که بسیاری از این گروه‌ها در جنگ با اتحاد جماهیر شوروی فعال بوده‌اند و در دهه ۱۹۹۰ علیه طالبان جنگیده‌اند، کشورهای آسیای میانه چقدر درگیر پویایی قومی در مرز های شان خواهند بود. هر سه دولت خط نخست برادران قومی در افغانستان دارند. تاجیکستان و ازبیکستان در گذشته از رهبران محلی تاجیک و ازبیک در شمال افغانستان برای مبارزه با طالبان پشتیبانی مالی و حتا نظامی می‌کردند. این امر شامل جناح‌های وفادار به عبدالرشید دوستم، از قوم ازبیک و شبه‌نظامیان هم‌سو با پسر مجاهد فقید و رهبر اتحاد شمال، احمد شاه مسعود، که به لحاظ قومی تاجیک است، می‌شود. در این زمینه کشورهای آسیای میانه احتمالاً از روسیه پیش قدم می‌شوند اما به احتمال زیاد تمایلی به جنگ داخلی افغانستان ندارند.

• **تجارت کوکنار:** آخرین باری که طالبان قدرت را به دست گرفتند، اعلام کردند که ممنوعیت کشت کوکنار را با موفقیت اجرا کرده‌اند. در بیانیه‌ی مشترک دفتر سیاسی طالبان و وزارت امور خارجه روسیه در مسکو پس از ملاقات اخیر آن‌ها، طالبان با «ریشه‌کن کردن تولید مخدر در کشور» موافقت کردند. گرچه این موافقت تأثیر فوری بر تجارت مواد مخدر و امور مالی طالبان نخواهد داشت، زیرا باید ذخایر کافی تریاک و سایر محصولات وجود داشته باشد، اما این امر باعث افزایش مشروعیت طالبان، سهولت درگیری غرب و گرم شدن روابط با همسایگان شمالی، از جمله روسیه می‌شود. با این حال، این موضوع در دراز مدت می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر جرایم سازمان‌یافته و فساد در آسیای مرکزی داشته باشد که منبع دخالت‌های سیاسی سمی و

قدرت‌های موجود
 فراتر از مشکلات مرزی، یک تغییر عمده در نقش ایالات متحده، چین و روسیه در منطقه، در حال انجام است. ایالات متحده به‌طور فعال به دنبال راه‌حل دیپلماتیک است اما با توجه به پیش‌روی طالبان در صحنه‌ی جنگ، پیشامد این گروه برای حل و فصل از طریق مذاکره بعید به نظر می‌رسد. با خروج نیروهای ایالات متحده و ناتو، ایالات متحده خلا قدرتی را ایجاد کرده است که دیگران به دنبال پر کردن آن و یا جذب شدن در آن هستند.

روسیه در حالی که با تلاش‌های ایالات متحده برای استقرار نیرو «در بیرون از مرزها» های [افغانستان] در آسیای میانه فعالانه مخالفت می‌کند، برای محافظت از متحدان پیمان امنیت جمعی در آسیای میانه، به تعهد سخت نظامی خود در برابر هرگونه تهدید نظامی که از افغانستان وارد می‌شود، بار دیگر تأکید کرد. مسکو همچنین به‌طور علنی با طالبان وارد معامله شده است و به دنبال اعتماد و اطمینان از این موضوع است که طالبان اجازه نمی‌دهند افغانستان به یک مشکل امنیتی برای روسیه و آسیای میانه تبدیل شود. مسکو در واقع بدون موضع‌گیری صریح در مورد حل مشکلات داخلی افغانستان، نقش بیش از حد خود را در مسائل امنیتی ایفا می‌کند. همچنین صریحاً ایالات متحده را ترغیب می‌کند تا منطقه را ترک کند.

به‌همین منوال چین نیز تعامل خود با کشورهای خط نخست را افزایش داده است. وانگ یی، وزیر امور خارجه چین در ماه [گذشته] تور عالی‌رتبه ترکمنستان، ازبیکستان و تاجیکستان را در راه برگزاری اجلاس سازمان همکاری شانگهای آغاز کرد. تلاش طالبان برای خواندن ترانه پکن در شرایط سختی که اوغورها دارند، نشان می‌دهد که آنان

رهبری ایالات متحده بسیار فعال بوده است، عبدالعزیز کمیلوف، وزیر امور خارجه این کشور در مصاحبه‌ای در ماه جون به همه یادآوری کرد که «ازبیکستان اولین کشوری بود که با رهبران طالبان تماس مستقیم برقرار کرد»، که بسیاری از ناظران آن‌را به عنوان روشی سازش‌گرایانه‌تر در قبال یک گروه شورشی در نظر گرفتند. علی‌رغم موضع‌گیری شدید تاجیکستان در مورد اسلام سیاسی در داخل این کشور، به نظر می‌رسد دولت تاجیکستان در هفته‌های اخیر موضع خود را در برابر طالبان نرم‌تر کرده است.

تاجیکستان قبلاً پناهجویان افغان را پذیرفته و گفته می‌شود برای صدها افغان فراری، اردوگاه‌هایی برای چادر زدن ایجاد کرده است. دولت تاجیکستان همچنین با پیش‌بینی جریان بیشتر پناهندگان در مرزهای این کشور، برای برخورد با پناهندگان از سازمان پیمان امنیت جمعی به رهبری روسیه (CSTO) درخواست کمک کرده است. از سوی دیگر، ازبیکستان و ترکمنستان در گشودن مرزهای خود برای پناهندگان بسیار محتاطانه عمل کرده‌اند و مقامات ازبیکستان حتا پرسنل نظامی افغانستان را که پس از تصرف پایگاه‌هایشان توسط جنگ‌جویان طالبان به ازبیکستان فرار کرده بودند، برگرداندند.

هیچ یک از این کشورها تمایلی به پذیرفتن پناهندگان در مقیاس وسیع را نخواهند داشت. ظرفیت دولت‌ها به‌دلیل همه‌گیری کرونا کاهش یافته است که با ادامه انتشار نوع دلنا در آسیای جنوبی و مرکزی، اکنون دوباره احیا شده است و بر منطقه‌ای که با سطح بالایی از فقر و بیکاری روبه‌رو است، فشاری بیشتر ایجاد می‌کند. پاسخ آسیای میانه دست‌کم در ظاهر، دیدبانی دیوارها، محدود کردن نوردی و باز نگه‌داشتن خطوط ارتباطی است.

دکتر گاوین هیلف و برمک پژواک
 مترجم: فاطمه فرامرز

کنفرانس هفته گذشته در تاشکند، در آغاز قرار بود بر اتصال منطقه‌ای در آسیای جنوبی و مرکزی متمرکز باشد. اما طغیان طالبان در هفته‌های اخیر این کنفرانس منطقه‌ای را به‌هم ریخت و اکنون بسیاری از افراد در منطقه نسبت به آینده نگران هستند. هم‌زمان با کاهش نیروهای نظامی امریکا و ناتو در افغانستان، همسایگان شمالی این کشور شاهد بوده‌اند که جنگ‌جویان طالبان مناطق روستایی شمال افغانستان را به سرعت تسخیر کرده و کنترل تقریباً یک هزار و ۵۰۰ مایل مرز افغانستان با ترکمنستان، ازبیکستان و تاجیکستان را در اختیار دارند. طبق همه نشانه‌ها، کشورهای آسیای میانه در حال آماده‌سازی برای یک واقعیت جدید در افغانستان هستند؛ واقعیتی که از سوی طالبان کنترل می‌شود و این گروه اگر نه همه‌ی کشور، بیشتر قسمت‌های آن‌را در اختیار دارند.

همه‌ی این موارد – به‌شمول تسخیر پوسته‌های اصلی مرزی با ایران و پاکستان توسط طالبان – در عرض چند هفته اتفاق افتاد اما در حال حاضر نشان‌دهنده‌ی یک تغییر عمده در زمینه ژواستراتژیک برای آسیای میانه است. واکنش قدرت‌های بزرگ، طالبان و خود آسیای مرکزی نسبت به این تحولات به همان اندازه سریع بوده است. چگونه این تغییرات می‌تواند حساب اختلاف و همکاری بین کشورهای آسیای میانه و قدرت‌های بزرگ را که دارای عین منافع در منطقه‌اند، تغییر دهد؟

خروش طالبان

سرعت تحولات نظامی و فروپاشی سریع ولسوالی‌های شمال کشور، بسیاری‌ها از جمله برنامه‌ریزان نظامی در افغانستان و آسیای میانه را متحیر کرد. در برخی از مناطق مرزی، پرسنل نظامی و غیرنظامیان افغانستان مجبور شدند از مرز عبور کنند و تحت فشارهای نظامی فوری طالبان، در تاجیکستان یا ازبیکستان به دنبال امنیت باشند. این تلاش هماهنگ به نظر می‌رسید و برخی‌ها حدس می‌زدند که این کار بخشی از تلاش‌ها برای تصرف پیش‌گامانه‌ی مناطق شمالی است که منبع اصلی مقاومت مسلحانه در دوران طالبان بودند.

طالبان بر نیروهای آسیای میانه در مرز شلیک نکردند و آن‌ها را تهدید نکردند. برعکس به نظر می‌رسد که آن‌ها به‌طور هم‌زمان حمله‌ی جذاب دیپلماتیک را با هدف اطمینان بخشیدن به همسایگان خود آغاز کرده‌اند. هیئت‌های دفتر سیاسی طالبان در هفته‌های گذشته از مسکو، تهران و عشق‌آباد بازدید کردند تا این کشورها را نسبت به احترام به تمامیت ارضی شان با تعهد به حفظ جنگ در داخل مرزهای افغانستان اطمینان دهند. آن‌ها حتا به چین اطمینان دادند که در مقابل حمایت چین در بازسازی افغانستان، از سرکوب اوغورها مسلمان در سین کیانگ چشم‌پوشی می‌کنند.

واکنش‌های آسیای میانه

کشورهای خط مقدم – ترکمنستان، ازبیکستان و تاجیکستان – همه با انعطاف‌پذیری نمایشی نظامی و تقویت امنیت مرزها، واکنش نشان دادند. رابطه‌ی طالبان با آسیای میانه، به‌ویژه ترکمنستان و ازبیکستان، به سال‌های قبل بر می‌گردد. در واقع ترکمنستان کنسولگری خود در هرات را در زمان حاکمیت طالبان در اواخر دهه ۱۹۹۰ باز نگه‌داشت. ازبیکستان در حالی که در حمایت از روند صلح افغانستان به

دکتر گاوین هیلف کارشناس ارشد آسیای مرکزی برای انستیتوت صلح ایالات متحده است که در پنج کشور آسیای میانه – به‌شمول قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبیکستان – کار می‌کند. برمک پژواک مسئول ارشد کمک‌های اولویت‌دار انستیتوت صلح ایالات متحده مربوط به افغانستان و پاکستان است.